

Ikt. sz.: KOB-41/18-2/2018.

KOB-12/2018. sz. ülés
(KOB-12/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Kulturális bizottságának**
2018. december 4-én, kedden 11 óra 03 perckor kezdődően
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása</i>	5
<i>A sportról szóló 2004. évi I. törvény olimpiai járadékkal összefüggő módosításáról szóló T/3634. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	5
<i>„A kötelező középfokú nyelvvizsga eltörléséről a felvételi eljárásban” címmel benyújtott H/3535. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	8
<i>Farkas Gergely (Jobbik) előterjesztése</i>	8
<i>Hozzászólások</i>	8
<i>Farkas Gergely (Jobbik) előterjesztő válaszai</i>	15
<i>Határozathozatal</i>	16
<i>Tájékoztató a kiemelt nemzeti emlékhely és a Steindl Imre-program helyzetéről</i>	16
<i>Wachsler Tamás, a Steindl Imre-program vezetőjének tájékoztatója</i>	16
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	20
<i>Wachsler Tamás, a Steindl Imre-program vezetőjének reagálása</i>	27
<i>Egyebek</i>	31
<i>Az ülés berekesztése</i>	34

Napirendi javaslat

1. A sportról szóló 2004. évi I. törvény olimpiai járadékkal összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat (T/3634. szám)
(Kocsis Máté, Bánki Erik, Gulyás Gergely (Fidesz) képviselők önálló indítványa)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
2. A kötelező középfokú nyelvvizsga eltörléséről a felvételi eljárásban címmel benyújtott határozati javaslat (H/3535. szám)
(Farkas Gergely, Dr. Brenner Koloman (Jobbik) képviselők önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
3. Tájékoztató a kiemelt nemzeti emlékhely és a Steindl Imre Program helyzetéről
Előadó:
Wachsler Tamás, a Steindl Imre Program vezetője
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Pósan László (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Hoppál Péter (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Kállai Mária (Fidesz), a bizottság alelnöke

L. Simon László (Fidesz), a bizottság alelnöke

Ander Balázs (Jobbik), a bizottság alelnöke

Dunai Mónika (Fidesz)

Dr. Vinnai Győző (Fidesz)

Földi László (KDNP)

Farkas Gergely (Jobbik)

Gréczy Zsolt (DK)

Szabó Szabolcs (független)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Hoppál Péter (Fidesz) megérkezéséig dr. Kállai Máriának (Fidesz)

Simon Róbert Balázs (Fidesz) dr. Vinnai Győzőnek (Fidesz)

Demeter Zoltán (Fidesz) Földi Lászlónak (KDNP)

A bizottság titkársága részéről

Takács Gabriella, a bizottság munkatársa

Gyevánné Zweig Zsuzsanna, a bizottság munkatársa

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Fazekas Attila helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások
Minisztérium)

Wachsler Tamás, a Steindl Imre-program vezetője

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 03 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz) a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Köszöntöm a mai ülésen megjelent képviselőket, minden kedves vendégünket.

Előzetesen a napirendi javaslatot kiküldtük. Tájékoztatom a bizottságot, hogy a napirend kiegészítésére is érkezett javaslat, Szabó Szabolcs képviselő úr részéről. A házszabálynak megfelelően a napirendről vita nélkül határozunk. Aki támogatja a napirend kiegészítését, tehát Szabó Szabolcs képviselő úr javaslatát, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Négy igen. Aki nem támogatja! *(Szavazás.)* Kilenc. Köszönöm szépen a bizottság nem támogatta a napirend kiegészítését.

Most az előzetesen benyújtott napirendről kérek szavazást. Aki egyetért a kiküldött napirendi javaslattal, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Kilenc igen. Aki nem? *(Senki sem jelentkezik.)* Tartózkodás? *(Szavazás.)* Négy tartózkodással a bizottság a napirendet elfogadta. Köszönöm szépen.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény olimpiai járadékkal összefüggő módosításáról szóló T/3634. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Most soron következik a sportról szóló 2004. évi I. törvény olimpiai járadékkal összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat. Ez a bizonyos T/3634. számú törvényjavaslat, ennek a részletes vitája mint kijelölt bizottság.

E rendelkezésre megnyitom a részletes vita első szakaszát, azaz a törvényjavaslatnak a határozati házszabály 44. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban meghatározott szempontok szerinti vizsgálatát.

Az előterjesztő jelezte, hogy nem tud részt venni az ülésen. A módosító javaslatokról történő állásfoglalását a későbbiekben ismertetem majd.

Köszöntöm a kormány képviselőjét is, és kérdezem, hogy ebben a szakaszban kíván-e hozzászólni.

DR. FAZEKAS ATTILA helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen, elnök úr, nem kívánok.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tájékoztatom a bizottság tagjait, hogy a bizottságnak a határozati házszabály 44. § (1) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatos megállapításait a bizottság jelentése tartalmazza, így erről döntenünk kell. Támogatja-e a bizottság, hogy a törvényjavaslat megfelel a határozati házszabály 44. § (1) bekezdésében foglaltaknak? Aki egyetért, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Kilenc igen. Aki nem? *(Szavazás.)* Tartózkodás? *(Szavazás.)* Négy tartózkodással a bizottság elfogadta. A részletes vita ezen szakaszát lezárom.

Áttérünk a módosító javaslatok megvitatására. Megnyitom a részletes vita második szakaszát, amelyben a módosító javaslatokról kell állást foglalnunk. A határozati házszabályi rendelkezéseknek megfelelően a kiosztott háttéranyagban feltüntetett módosító pontokról szavazunk. Az összefüggő pontok együtt kezelendők, ezekről egy szavazással döntünk.

Az előterjesztő a módosító javaslatokat nem támogatja, ahogy ezt jeleztem.

Kérdezem, hogy a kormány képviselője ezzel kapcsolatban milyen állásfoglalást tud mondani.

DR. FAZEKAS ATTILA helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Nem támogatjuk, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Következik akkor a módosító javaslatokról történő szavazás. Az 1. sorszám alatt Ungár Péter módosító javaslata szerepel. Tehát, mint említettem, az előterjesztő nem támogatja. A kormány nem támogatja. Kíván-e valaki hozzászólni, észrevételt tenni? *(Jelzésre:)* Szabó Szabolcs képviselő úr. Parancsoljon!

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen. Nekem egy rövid kérdésem lenne, vélelmezhetően az előterjesztő tud erre válaszolni. Az eredeti javaslatban, sőt voltaképpen a most hatályban lévő törvényben is az van, hogy a paralimpia, a siketlimpia esetén '84-től veszi figyelembe. Próbáltam ennek utánanézni, utánaérdeklődni, hogy ennek mi a pontos magyarázata, hogy miért pont '84-től, ha esetleg erre tudna nekem válaszolni, elősegítené a döntésemet. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Van-e további kérdés vagy észrevétel? *(Nem érkezik jelzés.)* Ilyet nem látok. Akkor megadom a szót, tessék parancsolni!

DR. FAZEKAS ATTILA helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen. 1984 az az időpont, amikor az úgynevezett Fáklya-játékok megszervezésre kerültek és a paralimpiai mozgalom ezáltal egy olyan szintre ért el, hogy magát a paralimpiai mozgalmat a Nemzetközi Olimpiai Bizottság is elismerte. Tehát ez egy olyan elfogadott, kölcsönösen szakmailag is azon a szinten lévőnek ítélt dátum, amire vonatkozóan az idevonatkozó nemzetközi szervezetek egymásra nézve azt mondják, hogy azok az eredmények már olyan jellegűek és minőségűek, amelyek ilyen tekintetben, szakmailag is egy minőségi viszonyítási alapot tudnak képezni. Tehát ez a háttére, ez egy jól megfogható dátum.

Még egy dolog: konzekvensen hosszú idő óta foglalkozik ezzel a témával nemcsak a szakmai közeg, hanem a mindenkori jogalkalmazás is, és idevonatkozóan volt már számos igényérvényesítési jellegű próbálkozás bíróságok előtt. Maga az Alkotmánybíróság is ezt a témát annak idején, több mint tíz éve olyan módon járta körül, hogy pont erre a hivatkozásra alapozva mondja azt, hogy szükséges és arányos az a szabályozás, ami ilyen tekintetben a jogszabályban van. *(Szabó Szabolcs: Köszönöm.)*

ELNÖK: Köszönjük szépen. Tisztelt Bizottság! Szavazás következik. Aki támogatja az 1. sorszámú módosító javaslatot, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyet nem látok. Aki nem támogatja? *(Szavazás.)* Kilenc nem. Aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Négy tartózkodással a bizottság nem támogatta.

Következik a 2. sorszámú, amely összefügg a 3-assal, tehát a kettőről egy döntéssel szavazunk. Szilágyi György képviselő úr javaslata. Kíván-e bárki ehhez hozzászólni? *(Jelzésre:)* Gréczy képviselő úr, parancsoljon!

GRÉCZY ZSOLT (DK): Köszönöm a szót, elnök úr. Valóban vannak olyan esetek vagy olyan sportágak és olyan sportolók, akik tényleg a sportáguk csúcsán voltak, csak éppen nem volt olimpiai sportág az az adott sportág. Most hirtelen az asztalitenisz jut eszembe, ahol a Klampár-Gergely-Jónyér-féle férfiválogatott végigverte a világot többször, és az gyakorlatilag olimpiai értékű lehetett volna. Ezért azt gondolom, érdemes megnézni, hogy ezt a kört hogy lehetne ez ügyben preferálni. Ennek, azt gondolom, anyagi vonzatai nagyon minimálisak egy költségvetési tételhez képest, de azt gondolom, ez egy méltányos eljárás lenne. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e további hozzászólás? *(Jelzésre:)* Szabó Szabolcs képviselő úr. Parancsoljon!

SZABÓ SZABOLCS (független): Szintén egy kérdésem lenne. Nem szorosan ehhez kapcsolódik, de valamilyen szinten igen: a törvényt hogyan lehet értelmezni abban az esetben, ha kikerül egy sportág az olimpiáról? Ez befolyásolja bármilyen módon a juttatást, vagy ha egyszer valamikor az volt, és még él az érmes, akkor megkapja, és pont. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Van-e további hozzászólási szándék? *(Nem érkezik jelzés.)* Ilyet nem látok. Akkor megadom a szót ismét a kormány képviselőjének.

DR. FAZEKAS ATTILA helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen, elnök úr. Örülök az ilyen jellegű érdeklődő kérdéseknek. Szerzett jogként definiálva ezt a helyzetet: aki egyszer már kapja és nem adott esetben érdemtelenség miatt kénytelen elveszíteni, amit külön szabályoz a törvény, attól, hogy egy olimpiai sportág a későbbiekben lekerül a programról, ez nyilván nem érinti az egyszer már járadékban részesültnak a további járadékfolyósítását. Ez valahol szerintem érthető és méltányolható.

Amit Gréczy képviselő úr mond: megint csak hadd kanyarodjak oda vissza, amivel az előbb zártam, az Alkotmánybíróság is azt egyértelműen kimondta, hogy ez az egész járadékrendszer, ami egyébként ciklusokon átívelő módon egy nagyon közös viszonyítási pontja a mindenkori sportpolitikának, és ez nagyon jó, hogy így van, de ez egy úgynevezett ex gratia juttatás, tehát gyakorlatilag a jogalkotó bizonyos szakmai és pénzügyi teherviselésnek az előzetes mérlegelése mentén dönt arról, hogy milyen feltételek mentén ad még vagy nem. Azt azért könnyű belátni, hogy az olimpiai járadékot magát valamilyen olimpia vagy azzal egyenértékű - ahogy az előbb említettem szintén -, nemzetközi szervezetek által is ilyennek elismert esemény után tudjuk nyújtani. Tehát ilyen vonatkozásban, bár érthető az indoklás is, de tekintettel összességében arra, hogy nem minősíthető olimpiának vagy olimpiai jellegű eseménynek, ezért nyilvánvalóan erre ilyen módon járadékkal összefüggő elismerés szintjén nem kerülhet sor. Az ilyen sportolókat egyébként világbajnoki életjáradék formájában - egy nyugdíjkiegészítés keretében - egyébként hosszú évek óta elismeri és preferálja a magyar állam. Tehát erre vonatkozóan van egy külön szociális háló, ha lehet így fogalmazni, a sportban.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Szavazás következik. Tehát mint említettem, a 2. és 3. sorszám összefügg, úgyhogy ezekről egy szavazással döntünk. Aki támogatja Szilágyi György módosító javaslatát, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Három igen. Aki nem támogatja? *(Szavazás.)* Kilenc nem. Tartózkodás? *(Szavazás.)* Egy tartózkodással a bizottság nem támogatta.

Előzetesen saját bizottsági módosítási szándéokra nem érkezett javaslat. Kérdezem a bizottságtól, van-e valakinek további módosításra javaslata. *(Nem érkezik jelzés.)* Ilyet nem látok.

Mivel nincs támogatott módosítási szándék, a jegyzőkönyv számára ismertetem, hogy támogatott módosító javaslat hiányában a bizottság nem nyújt be részletes vitát lezáró módosító javaslatot.

Megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben a bizottságunk dönt részletes vita lezárásáról, részletes vitáról szól jelentésének elfogadásáról és benyújtásáról.

Tájékoztatom a bizottság tagjait, hogy a törvényalkotás parlamenti informatikai rendszerében kerül feldolgozásra a most tárgyalt indítvány. Ennek megfelelően kérdezem a bizottságot, lezárja-e a részletes vitát, elfogadja-e a részletes vitáról szóló jelentést, valamint felhatalmazza-e a bizottság elnökét arra, gondoskodjon a bizottság döntéseit összefoglaló jelentés ParLexben történő benyújtásáról. Szavazás következik: aki ezzel egyetért, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Hét igen. Aki nem ért ezzel egyet? *(Senki sem jelentkezik.)* Aki tartózkodott? *(Szavazás.)* Négy tartózkodással a bizottság elfogadta. Köszönöm szépen. *(Dr. Hoppál Péter megérkezik az ülésre.)*

A napirendi pont végére értünk. Köszönjük szépen a részvételt, további szép napot, jó munkát kívánok! *(Dr. Fazekas Attila és munkatársa távozik az ülésről.)*

**„A kötelező középfokú nyelvvizsga eltörléséről a felvételi eljárásban”
címmel benyújtott H/3535. számú határozati javaslat
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)**

Következik „A kötelező középfokú nyelvvizsga eltörléséről a felvételi eljárásban” címmel benyújtott határozati javaslat tárgysorozatba vételéről szóló döntés. Kérdezem a javaslattevő képviselő urat, itt látom Farkas Gergelyt, hogy kívánja-e ezt még szóban kiegészíteni. *(Farkas Gergely bólint.)* Parancsoljon!

Farkas Gergely (Jobbik) előterjesztése

FARKAS GERGELY (Jobbik) előterjesztő: Köszönöm szépen. Beszélgettünk már a törvényjavaslatban megfogalmazott célokról a bizottsági ülésen, így csak röviden szeretném ismertetni ennek a fontosságát és célját. Arról van szó, hogy a jelen állás szerint 2020-tól csak azok juthatnak be felsőoktatási intézménybe, akik középfokú nyelvvizsgával rendelkeznek vagy értelemszerűen ezzel egyenértékű emelt szintű érettségivel. A mi véleményünk szerint nagyon fontos a nyelvtudás, nagyon sok teendőnk lenne a magyar társadalom nyelvtudásának javítása érdekében, de úgy tartanánk korrektnek, ha mindenekelőtt azokat a lehetőségeket biztosítanánk a fiataloknak, amely sajnos jelen pillanatban nem áll rendelkezésükre a köznevelési rendszeren belül, és utána szabná a kormány az oktatáspolitikai követelményeket. Most ugyanis számos szakmai szervezet, tanulmány, statisztika szerint a magyar köznevelési rendszer önmagában nem elégséges arra, hogy felkészítse a diákokat a középfokú nyelvvizsgára, általában azok tudnak nyelvvizsgát tenni a középiskola vége felé, akik saját pénztárcájukból különórákra, nyelvkurzusokra járnak. Innentől kezdve, mindaddig, amíg nem történik meg a szükséges reform a köznevelésben, addig ez egy olyan diszkriminatív intézkedés, amely anyagi alapon fogja diszkriminálni a fiatalokat, ugyanis, aki szegényebb sorsú családból származik, annak nem lesz lehetősége a több ezer forintos különórákra járni *(Dr. Hoppál Péter: Nem igaz!)* vagy épp nyelvkurzusokra. Innentől kezdve nem biztos, hogy le tudja tenni a középfokú nyelvvizsgát, ennek hiányában pedig elesik attól a lehetőségtől, hogy bejusson egy felsőoktatási intézménybe és a későbbiekben diplomát szerezzen.

Mi tehát azt szeretnénk, hogy mindaddig, amíg a köznevelési rendszerben nem történik meg a nyelvtudás reformja, addig ilyen szintű, ilyen jellegű diszkriminatív követelmény ne lépjen életbe. Hosszú távon mi ezt tudjuk támogatni, de még nem most, 2020-tól, és ehhez kérjük az önök támogatását is.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen. További hozzászólás? *(Jelzésre:)* Ander képviselő úr, és utána Gréczy képviselő úr.

ANDER BALÁZS (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Nem olyan régen volt itt Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa a bizottságunk előtt. Hallottam Hoppál képviselőtársam közbeszólását Farkas Gergely szavaihoz kapcsolódóan, hogy nem igaz, amiről beszélünk, akkor én annyit kérek önöktől, hogy ne nekünk higgyenek, akkor legalább az oktatási jogok biztosításának szavait idézzék vissza, aki itt kifejtette, hogy különösen nagy gond lesz a pedagógusképzés terén. Tehát akik oda jelentkeznének, azoknak a fiataloknak a körében még nagyobb azoknak az aránya, akik nem rendelkeznek a szükséges nyelvvizsgával. Én nem akarok most külön vitát nyitni arról, hogy van-e pedagógushiány vagy nincs, de legalább ezt vegyék figyelembe. Én annyit kérek - képviselőtársamhoz kapcsolódóan -, hogy egy kis türelmet még gyakoroljanak. Magával a céllal, ahogy elhangzott, egyet tudunk érteni, de a 2020-as céldátumot elsietettnek tartjuk. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. A jelentkezések sorrendjében: Gréczy képviselő úr; Hoppál képviselő úr is jelentkezett.

GRÉCZY ZSOLT (DK): Köszönöm a szót, elnök úr. Csatlakozva az előttem szólókhoz: én is türelemre intenék, legalább az országgyűlési ciklus végét meg kellene várni ezzel a történettel. Itt valóban azt a súlyos felelősséget veszi a vállára, aki ezt megszavazza, hogy szegény sorsú, szociálisan hátrányos helyzetű magyar fiatalok tízezrei nem fognak tudni bekerülni a felsőoktatásba. Ezeknek a gyerekeknek az juthat osztályrészül, hogy vagy elkallódnak vagy ők is útlatput kötnek a talpuk alá és el fogják hagyni az országot, mert másutt keresik majd az érvényesülés lehetőségét. Nem állunk olyan jól azon a téren, hogy a magyar fiatalok Magyarországon keressék a jövőjüket, hogy tízezzel le lehessen mondani róluk a magyar felsőoktatásban.

És tényleg arról van szó, hogy nem feltételezem, hogy szorgalomhiányról van szó vagy egyszerűen buták lennének a mai fiatalok, egészen egyszerűen van egy olyan társadalmi réteg, amely nem tudja megfizetni a különangolt, nem tudja megfizetni azt, hogy nyelvvizsga-előkészítőre járjon. Ezekről a fiatalokról nagyon nagy hiba lenne lemondani, ezeknek újabb esélyt és lehetőséget kell adni arra, hogy elsajátíthassák a nyelvet és megszerezzék a szükséges nyelvvizsgát.

És szerintem türelemre lenne szükség, 2020 túl korai időpont, 2022-ben esetleg újra rá kellene nézni erre a törvényjavaslatra, hogy hogy állunk. De addig szerintem súlyos felelőtlenség egy ilyen döntést hozni. Köszönöm.

ELNÖK: Hoppál képviselő úr!

DR. HOPPÁL PÉTER (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tisztelt Képviselőtársaim! Azt hiszem, amikor egy politikai terméket képeznek abból, hogy a szegényebb sorsú családok gyerekeinek nem lesz módja továbbtanulni, akkor részben a személyes tapasztalatainknak a hiányáról tesznek tanúbizonyságot, részben pedig a statisztikák ismeretének a hiányáról.

Nem mennék odáig, hogy az 1990-es adatokkal vessük össze, hogy mennyi nyelvvizsga születik a 18 év alatti korosztályban Magyarországon, de azért a 2000-es meg a 2010-es adatokkal érdemes összevetni, és látható az emelkedő tendencia. Ez azt mutatja, hogy azért a módszertani megújulás a nyelvoktatásban mégiscsak valamilyen módon még végbement, tehát a felsőoktatási intézmények, illetve a továbbképzéseken keresztül a gyorstalpalós-átképzéses nyelvtanárok szintjétől, tehát az orosztanárból lett angoltanárok szintjéhez képest azért csak előrébb vagyunk negyedszázad elteltével. Tehát ez legalább egy szakmai kérdés, amiben nyilvánvalóan nincs igazuk.

A másik pedig: hogyha nem mennek be az emberek közé meg nem mennek intézményekbe, nyilván nem is szembesülnek azzal, hogy amikor egy intézmény a honlapján, tehát nem is kell bemenni az iskolába, csak a honlapján hirdeti, hogy mennyi nyelvvizsgálata van érettségi előtt, az az mutatja, hogy ez az önök által politikai terméként hangoztatott, a szegényebb sorsú gyerekek majd nem fognak tudni továbbtanulni, mert nem lesz nyelvvizsgálójuk, badarság. Hadd mondjam el önöknek a személyes, saját családi, otthoni példámat. Három gyerekünk van, a legidősebb most végzős gimnazista, érettségizni fog, egyetlen különórát nem fizettünk neki. Tehát az önök által ostromozott magyar köznevelési rendszerben tanult sima angol és német órákon, és van egy német felsőfokú nyelvvizsgálója, és most megy a hétvégén angoltól középfokúzni. A magyar, önök által ostromozott köznevelési rendszerben tanult nyelveket, és felsőfokú és középfokú nyelvvizsgálója van. Tehát szerintem ilyen értelemben a cáfolat megérkezett az önök felvetésére.

Nem mondom, hogy nem kell a problémát egyébként napirenden tartani, de az, amit önök mondanak, nemzethalál vízió, az köszönő viszonyban nincs a magyar valósággal.

ELNÖK: Köszönöm. *(Jelzésre:)* Ander képviselő úr!

ANDER BALÁZS (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm. Hoppál képviselőtársam, azért Bourdieu és Durkheim óta ismert egy olyan fogalom is, hogy kulturális tőke. Én elhiszem, hogy az önök családjában ez megvan, viszont nagyon sok olyan magyar család van, ahol nincsen meg. És nem a szorgalmon múlik adott esetben, hanem valóban a lehetőségeken, hogy azok a fiatalok nem jutnak el a nyelvvizsgáláig.

Aztán itt a személyes tapasztalatok hiánya. Volt nekem becsületes szakmám, hivatásom is, és még van is, 2014-éig szakközépiskolában tanítottam. Én nagyon örülök annak, ha minél több olyan iskola lesz Magyarországon, amiről ön itt beszámolt. Hajrá, legyen tényleg minél több ilyen, viszont a valósághoz az is hozzátartozik, hogy nagyon sok olyan hely van, ahol ezeket a feltételeket egészen egyszerűen nem tudják megadni, nem tudják teljesíteni. Mi azokra a diákokra gondolunk, akik ki szeretnének törni, de nincsenek meg a feltételek. Nekik kérünk egy kis türelmet. Eszünk ágában nincsen ebből itt politikai terméket csinálni. Legyenek önök a jó fiúk, vigyék el önök a showt, legyenek önök a kedvesek, akik megajándékozzák a magyar népet, a fiatalságot ezzel az ajándékkal! *(L. Simon László: Jaj, gyerekek!)* Ennyi az egész! Hajrá, csinálják meg, és tapsolni fogunk! *(L. Simon László: Na, tényleg!)* Tényleg. *(Farkas Gergely: Nem kell morogni a sarokban! - L. Simon László: Akkor morgok, amikor akarok!)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Én tisztelettel azt szeretném kérni a bizottság tagjaitól, hogy maradjunk a tárgynál, és az egyéb emocionális hangvételeket majd halasszuk későbbre. Tehát most maradjunk tárgyszerűek. Az előterjesztéshez kapcsolódóan kíván-e még valaki hozzászólni? *(Jelzésre:)* Szabó Szabolcsot és Dunai Mónika képviselő asszonyt látom. Parancsoljon, képviselő úr!

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen. Önmagában én is csak azt tudom mondani, hogy a céllal egyetérték. Most, ahogy visszagondolok, például népesség- és településföldrajz első féléves tárgy nálunk az ELTE-n, geográfus szakon, ott én gyakorlaton mindig olvastatni szoktam a hallgatókat, és nagyon örültem volna neki már korábban is, ha én akkor angol, német meg francia nyelvű cikkeket tudok kiadni. Néhányan vállalták ezt csak, a többségnek csak magyar nyelvű szakfolyóiratcikket tudtam kiadni. Tehát önmagában ez valóban fontos lenne, pláne, ha egyszer eljutnánk oda, hogy az MSc-eket egyre inkább angolul lehetne tartani vagy

akármilyen más világnyelven, legalább egy részét, legalább a nagy tudományegyetemen. (*L. Simon László: Elég nagy baj lenne!*) Mert egyébként az ELTE TTK-n konkrét irány van (*L. Simon László: Elég nagy baj!*), tehát a korábbi dékán erre trenírozta folyamatosan az intézeteket, hogy erre próbáljanak felkészülni. Nyilván párhuzamos képzésben, csak annak van humánerőforrás-háttere. Ezt csak L. Simon Lászlónak mondom persze.

De ettől függetlenül az kétségtelen tény, hogy bár nőtt a középfokú oktatásba járók körében a nyelvvizsgával rendelkezők aránya, de azért ott még egy jelentős hiátus mindig van, valóban ez a helyzet, amit itt a kollégák elmondtak, hogy nagyon sok esetben nem rendelkeznek nyelvvizsgával. Valóban az a helyzet, hogy a legtöbb esetben azok tudják igazából megtenni, akiknek vagy tudják fizetni a különórát a szüleik, vagy olyan oktatási intézménybe járnak, amely az átlagnál jóval magasabb színvonalú képzést tud biztosítani. Tehát a versenystálló meg egy normál vidéki középiskola között azért ezen a téren markáns különbségek vannak. Mondom ezt úgy, hogy például én egy olyan békéscsabai középiskolába jártam, ahol az egyetemi felvételt nyert végzős hallgatók aránya hetvenakárhány százalék már nagyon régóta vagy afölötti, és a mai napig is viszonylag alacsony ehhez képest a nyelvvizsgával rendelkezők aránya.

Túl közeli ez az időpont, erre csak ezt lehet mondani. A napi gyakorlatból is hány olyan példát tudunk mondani, hogy vagy nincs nyelvtanár egyébként, van úgy, hogy hetekig, van úgy, hogy hónapokig. Én tudok olyan kéttannyelvű gimnáziumot, ahol jelentős hiány volt a nyelvtanárokból, pedig az kéttannyelvű gimnázium, és a szülők rohángáltak érettségi előtt hónapokig, hogy próbálják valahogy a gyerekeket felkészíteni az érettségire, például egy emelt fokú angol érettségire. Tehát szerintem van probléma, és szerintem közeli ez az időpont, nem ártana egy picit ezt eltolni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Dunai képviselő asszony!

DUNAI MÓNKA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Többször foglalkoztunk már itt a Kulturális bizottság ülésén a magyarországi nyelvvizsgák helyzetével, illetve az általános és középiskolák nyelvtanítási rendszerével. Ez egy élő és jó vita, én azt gondolom, és akkor is, amikor az előző ciklusban erről beszélgettünk, vitatkoztunk, cseréltünk eszmét, számtalan ötlet, számtalan megoldási javaslat vetődött fel. Azóta természetesen foglalkozik a szakállamtitkárság ezzel a kérdéssel, a pedagógusok bevonásával. Való igaz, amit Hoppál Péter alelnök úr elmondott, hogy jelentősen léptünk előre a nyelvtanítás színvonalában, a nyelvvizsgák száma is ezt jelzi. És az a cél is valóban nagyon jó, és ezt sem cáfolta ma senki itt az ellenzék részéről sem, hogy az a cél, amit kitűztünk, hogy nyelvvizsgával már rendelkezzenek, legalább egy középfokú nyelvvizsgával érettségikor a tanulók, ez jó és követendő.

Azon érdemes elgondolkodni, és ezen gondolkodunk is, az előző vitákban is így tettünk, hogy mit kell ahhoz módosítani, finomhangolni, változtatni, hogy még hatékonyabb tudjon lenni a magyarországi nyelvtanítás. Ez a most benyújtott javaslat egy részét megoldja ennek a helyzetnek, ugyanakkor ezt komplexen kell kezelni. Nem fogja ez a két év kitolás sem megoldani, az igazi megoldás nem ez.

El kell azon gondolkodni, és ezt én számtalanszor elmondtam korábban is, hogy ha egy gyermek olyan helyzetben van, hogy általános iskolában, mondjuk, angolt tanult négy évig vagy öt évig, utána elmegy egy középiskolába, és elkezd franciát meg németet tanulni, akkor érettségi idején neki három, vélhetően nem középfokú szintű nyelvtudása lesz. Tehát az általános iskola és a középiskola közötti átmenetnél is

biztosan kell változtatni kell azon, hogy ha az egyiket tanulta a gyermek, akkor addig folytatnia kell azt az egy nyelvet, amíg abból a középfokú nyelvvizsgát nem szerzi meg.

Sajnos, a középiskolák nem a törvény erejénél fogva teszik ezt, tehát nem a törvény szabályozása rossz ebben az esetben, hanem sok középiskola gyakorlata, hiszen arra forszírozza sok középiskola - tisztelet a kivételnek, nem mindegyik - a tanulókat, hogy ahány nyelv, annyi ember, kedves anyuka, apuka, kedves gyermek, ha eddig angolt tanultál, akkor most milyen jó lesz, ha nálunk majd németet meg franciát fogsz tanulni, ezzel viszont nem tesz jót a tanulóknak. A pedagógusok ezt sok esetben azért teszik, mert sokkal könnyebb nulláról elindítani egységes homogén csoportban, mondjuk, nulla nyelvtudással a diákokat, mint hogy azt kezelni, hogy valaki már középfokon tud, valaki még nulláról kezdi vagy egy ilyen félhaladó-félkezdő nyelvtudással rendelkezik.

Tehát ezt azért mondtam, bocsánat, hogy ilyen hosszas voltam, hogy nemcsak ezzel a kérdéssel és nemcsak a határidővel kell foglalkozni, hanem az egészet egyben kell kezelni. Nemrégiben volt, ha jól emlékszem, államtitkári vagy miniszteri beszámoló is itt a bizottsági ülésen is, hogy bizony ezzel foglalkozik az államtitkárság. Azt gondolom, hamarosan lesz ez téma itt a bizottság ülésén is és a parlament ülésén is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. L. Simon képviselő úr!

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Csak egy rövid gondolat a Szabó Szabolcs képviselőtársam által elmondottakhoz.

Én azért dünnyögtem itt az orrom alá az idegennyelvű felsőoktatással kapcsolatosan, hogy milyen jó lenne, ha bizonyos stúdiumokat idegen nyelven oktatnának a magyar egyetemeken, mert ezzel nem értek egyet nagyon régóta. Nagyon régóta vitatkozom azokkal, akik ezt mondják, ugyanis a mi magyar kultúránk és tudományos életünk gazdagságához feltétlenül hozzátartozik az, hogy minden tudományágat tudunk a saját anyanyelvünkön művelni. Ebből nem következik az, hogy ne lenne szükség arra, hogy a legtöbb tudományegyetemünkön, a legmagasabb szinten legyen idegen nyelvű oktatás is, tehát nagyon helyes az, hogy az Állatorvostudományi Egyetemen a magyar mellett van német és angol képzés is. Egyébként az Állatorvostudományi Egyetem hallgatóinak kétharmada külföldről idejövő diák, akik kihasználják ezt a lehetőséget, de abban a pillanatban, ha mi lemondunk arról, hogy bizonyos tudományterületeket az anyanyelvünkön oktassunk a felsőoktatásban, akkor máris ahhoz járulunk hozzá, hogy a szakszókincs, a folyamatosan alakuló, változó szakszókincs ne tudjon magyarul kialakulni.

Mindig csak azt mondom, hogy vigyázó szemünket ne Párizsra, hanem a Baltikumra vessük, akik kényszerűségből választották azt a rendszerváltozás időszakában, hogy az oroszot lecserélve, kvázi az oroszal szemben, az orosz térhódítással vagy szovjet térhódítással szemben állva, az ellen egyfajta demonstratív gesztussal fellépve nyelvet cseréljenek. Majdnem kilenc évtizeden keresztül nem tudtak semmilyen tudományterületet az anyanyelvünkön művelni, tanítani és a tudományos nyelvet ilyen módon alakítani, ezért arra a döntésre jutottak, hogy angol nyelvű lett a felsőoktatás számos területen, amivel nyilvánvalóan ahhoz a célhoz, hogy a saját anyanyelvünkön egy tudományterületet magas színvonalon műveljenek, semmilyen módon nem tudtak közelebb jutni.

Tehát én csak óvatosságra inteném magunkat. Értem, hogy Szabó Szabolcs képviselőtársam sem ennyire szélsőségesen fogalmazott, csak szeretném ezt a problémát árnyalni, azzal együtt, hogy az előttünk fekvő javaslattal egyáltalán nem

értek egyet, ha már hozzászóltam, hadd mondjam el, és azért nem értek egyet, mert gyakorlatilag egy nagyon súlyos problémát tologatunk magunk előtt évtizedek óta, miközben azt már számtalanszor elmondtam, hogy ez a nyelvvizsgamentő program meg nem tudom, mi ez, alapvetően nem tud sikeres lenni, mert akik ötvenéves korukra a másoddiplomájukat vagy a harmadik diplomájukat akarják megszerezni, és még az első diplomájuk megszerzésénél nem volt előfeltétel az, hogy legyen egy vagy kettő nyelvvizsgájuk, azok már az életben nem fogják megszerezni a nyelvvizsgájukat. Ezért rég liberalizálni kellett volna, és azt kellett volna mondani, hogy nem nyelvvizsgát mentünk, hanem olyan módon mentünk diplomát, hogy odaadjuk nekik a diplomát, tehát azoknak, akik leállamvizsgáztak.

Tényleg, egyszerűen nekem senki ne magyarázza meg, hogy egy 55 éves óvónőnek - de szerintem ezt itt is elmondtam már a bizottsági ülésen -, aki csak azért ment el 55 évesen felsőfokú képzésre, hogy mondjuk, egy kis faluban egyedüli pályázóként óvodavezetőként dolgozhasson, és ahhoz a törvényi előírásoknak megfelelően kell egy felsőfokú végzettség, muszáj, hogy előírjuk azt, hogy középfokú nyelvvizsgálója legyen. Tehát ez nyilván abszurd, miközben teljesen egyértelmű az, elképzelhetetlen ma, hogy valaki, mondjuk, úgy végezze el az orvosi egyetemet, tehát aki most, ma jár orvosi egyetemre, hogy az orvosi diploma megszerzése mellett ne legyen legalább egy, de lehetőleg kettő nyelvvizsgálója.

És ahogy azt Szabó Szabolcs képviselőtársam mondta, csak a lányomra gondolok, aki pszichológiaszakra jár. Tény és való, hogy a tudományterület jellegéből következően a szakirodalom 70 százalékát angolul olvassák a gyerekek, képtelenség, hogy úgy jussanak el a diplomáig, hogy nem lesz legalább egy szakmai közép- vagy jobb esetben felsőfokú nyelvvizsgájuk, de ez már egy másik helyzet ahhoz képest, hogy mondjuk, ki kéne engednünk egy csomó embert a megrekedt diplomájukkal a felsőoktatási rendszerből. De hogy ne jussunk még egyszer ebbe a helyzetbe, azokat, akiket beengedünk a felsőoktatásba, csak és kizárólag emelt szintű érettségivel vagy középfokú nyelvvizsgálóval engedjük be.

Nekem négy gyerekem van, a négy gyerekemből egyetlenegy gyerekem jár külön tanárhoz; csak azért mondom, hogy a családi költségvetésre utaljak. Egyik se jár különleges iskolába, Székesfehérvárra járnak, a Ciszterci Gimnáziumba. Nem látom annak jelen pillanatban semmilyen akadályát, hogy a gyerekeim eljussanak az emelt szintű érettségiig, sőt azt kell mondjam, hogy a nagylányom 16 éves korában már emelt szintű érettségit tett latinból, és 18 éves korára emelt szintű érettségit tett németből is és angolból is, még egyszer mondom, külön tanár nélkül a mai magyar oktatási rendszerben. Egészen mások ma a feltételek, mint a mi időkben, amikor a nyolcvanas éveken gyakorlatilag rendkívül alacsony színvonalon csak és kizárólag oroszot, aztán később mi, mondjuk, németet tudtunk tanulni. Úgyhogy én semmiképpen nem támogatom ezt a javaslatot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Engedtessek meg elnökként, hogy mielőtt az egész magyar idegennyelv-oktatás témakörét körbejárnánk, maradjunk annál a témánál, amiről most határozni kell, nevezetesen a határozati javaslatnál, amelyet beterveztett két képviselőtársunk. Ebből következően pedig akkor engedtessek meg, hogy néhány olyan észrevételt tegyek, ami reményeim szerint talán előrébb viszi a mostani beszélgetést.

Az egyik. Tény és való, 2014 óta tudott, hogyan változna majd 2020-tól a felvételi eljárás mikéntje. Az is tény és való, ahhoz, hogy ezt megalapozottan lehessen érvényesíteni, tudni kell, hogy a valós folyamatok milyenek. E tekintetben viszont lezajlott egy elég komoly felmérés, tehát ezen már túlvagyunk, amire utalt Dunai Mónika képviselő asszony, hogy ezzel foglalkoznak az államtitkárságon.

Ennek alapján csak szeretném tájékoztatni a bizottságot, hogy készült egy előterjesztés a nyelvoktatás stratégiájára, és az érinti egyébként a felsőoktatásba történő bemeneti dolgokat is. Több verziója van, nyilván a kormánynak kell erről dönteni, és ha jól tudom, ez az anyag pont a mai napon van közigazgatási egyeztetésen. Következésképpen, ha szabad így fogalmazni, azt a felvetést, amit Farkas képviselő úr Koloman képviselőtársával együtt benyújtott, azt a javaslatot ilyen értelemben per pillanat azért fogjuk leszavazni vagy nem megszavazni, mert mi most ezt okafogyottnak látjuk, hiszen előrehaladottabb állapotban van a dolog, mint ahogyan most per pillanat a javaslatról tárgyalunk.

Tehát ha jól tudom, akkor pont a mai nap ez már közigazgatási egyeztetésen van, és szélesebb kitekintésű, mert érinti a középiskolai nyelvoktatás dolgát is. Egy zárójeles megjegyzést teszek: azért muszáj foglalkozni ezzel, mert egyébként nemzetközi összehasonlításban az az óraszám, amit idegennyelvképzésre fordítunk ma Magyarországon, kifejezetten magas arány.

Ezt a problémát kellene valahogy megfejtetni, hogy hogy van az, hogy óraszám szempontjából, ami összevethető németekkel, franciákkal egyéb nemzetekkel, jól állunk, a nyelvtudás szempontjából meg nem állunk olyan jól. Nem tisztem ezt most megvitatni, mert nem is idetartozik, ezért mondom, hogy ez egy szélesebb kitekintésű anyag, és érinti értelemszerűen a '20-tól esedékes felvételi dolgát is. Kormánydöntésre vár, hogy milyen irányokat vesz a dolog. Kétségtelen, hogy a jelenlegi szabályozáshoz mindenképpen hozzányúl. Ezért azt tudom mondani, hogy ez az előterjesztés ebből a szempontból vált okafogyottá, nem vitatván természetesen a jó szándékot. Úgyhogy ezt csak azért mondtam, hogy a beszélgetésnek a további menetét hátha ez abba a mederbe tudja terelni, amiről ténylegesen szó van.

Kíván-e még valaki ehhez hozzászólni? *(Jelzésre:)* Szabó Szabolcs képviselő úr!

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen. Bár nagy lenne a csábítás, hogy a most elhangzottakat összevessem Hoppál Péter hozzászólásával, de nem teszem, mert nem szeretném elvinni ebbe az irányba. Úgyhogy a tájékoztatást a magam részéről köszönöm, és úgy látszik, hogy lesz egy ilyen előterjesztés, ha jól értem, hasonló tartalmú bemeneti követelményrendszer-módosítás várható, én ezt örömmel veszem, és várjuk az előterjesztést.

Azt meg fölvetem javaslatként, ha készült erről egy konkrét felmérés, vélelmezhetően kutatás, ami módszertani problémákat is, pedagógiai problémákat is érint, hogy esetleg a következőkben, akár a következő ülés szakidőszakában, szóval a nem túl távoli jövőben beszéljünk esetleg egyszer erről itt szakértők meghívásával, bevonásával, hogy hogyan is áll tágabb összefüggésében a nyelvoktatás jelenlegi helyzete, milyen problémák vannak, milyen segítségre, módosításra van szükségük esetleg még az érintett nyelvtanár pedagógus kollégáknak, hogy még hatékonyabb legyen az oktatás. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Még Gréczy képviselő úr kért szót. Parancsoljon!

GRÉCZY ZSOLT (DK): Rövid leszek. Annak én is örülök, ha az egész nyelvoktatási területet átvizsgálja a kormány, mert azt gondolom, az egész történetnek ez az alapja, tehát érdemes ennek minden szegmensét megnézni a nyelvtanároktól óraszámig, szocializációig és így tovább. Azt gondolom, itt mindenki ugyanazt akarja, tehát mi is azt szeretnénk, ha középfokú nyelvvizsgálóval mennének a fiatalok egyetemre, csak azt a szempontot sose veszítsük el a szemünk elől, hogy más a mi gyerekeink szocializációja vagy társadalmi motivációja és más, mondjuk, egy bükkábrányi gyereké, és én a bükkábrányi gyerekeket sem szeretném elveszíteni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót Farkas képviselő úrnak mint előterjesztőnek.

Farkas Gergely (Jobbik) előterjesztő válaszai

FARKAS GERGELY (Jobbik) előterjesztő: Én is köszönöm szépen a hozzászólásokat, és köszönöm szépen elnök úrnak a tájékoztatást erről a pozitív fejleményről. Csak a kormánypárti frakció belső működése miatt mondom, hogy esetleg érdemes megadni a tájékoztatást a kormánypárti képviselőknek, így nem kerülnek olyan kellemetlen helyzetbe, hogy olyan butaságot védenek, amiről már a saját kormányuk is belátta, hogy hibás döntés volt, mint amibe itt Hoppál Péter és L. Simon László is belefutott. És, mondom még egyszer... *(L. Simon László: Mibe futottunk bele? - Dr. Hoppál Péter: Olvassa el a jegyzőkönyvet akkor utólag!)* Én se szóltam közbe!

ELNÖK: Hallgassuk meg!

FARKAS GERGELY (Jobbik) előterjesztő: Így van. L. Simon László is nagyon ideges volt múlt, amikor én véletlenül közbeszóltam egy általa vezetett ülés kapcsán *(L. Simon László: Nem is beszéltem!)*, úgyhogy kérem, hogy ne mérjen kettős mércével.

Tehát még egyszer mondom, olyan dolgot védtek, amit már a saját kormányuk is butaságnak tart, és úgy gondolja, hogy 2020-tól nem szabad ilyen formában bevezetni.

És egyébként Dunai Mónikának volt egy mondata, amit valószínűleg nem úgy értett, ahogy én értem, de mégis szerintem nagyon helyénvaló volt, hogy ez a javaslatunk nem megoldja a nyelvtanulás, a nyelvtanítás kapcsán a problémákat, hanem a megoldásra ad időt. Ez egy nagyon fontos megállapítás szerintem. Mi is azt mondjuk, hogy komoly problémák vannak, mint ahogy önök is elmondták, hogy zajlik az előkészület, hogy hogyan kell hatékonyabbá tenni a köznevelési rendszer nyelvoktatását, mert van bőven óraszám, ezt is tudjuk a statisztikákból, mégsem jutnak el a diákok arra a szintre, amit szeretnénk.

Tehát probléma van, örülök, hogy a kormány is belátta ezt most már, talán hét-nyolc év kellett ahhoz, hogy belássa, hogy micsoda problémák vannak. És pont azért kell elhalasztani a 2020-as dátumot, hogy ezeket a reformokat, amiket most kidolgoz a kormány, be tudják vezetni, meg tudjanak érni, igenis legyen néhány év, amikor ezek alapján tanulnak a diákok középiskolában nyelvet, és akkor remélhetőleg nem az fog megtörténni, mint például 2016-ban, amikor az egyetemre, főiskolára felvett diákoknak 56 százaléka nem rendelkezett nyelvvizsgával. Ez '16-os adat, ez valószínűleg azóta kicsit növekedett, sőt 2020-ig még biztosan növekedni fog, de így is lenne több tízezer diák, aki emiatt nem tud bejutni a felsőoktatásba.

És még egy dolog, Hoppál képviselőtársamra reagálva: itt nemcsak arról van szó, hogy szegény, gazdag család, bár szerintem ez is egy fontos szempont, de arról is szó van, hogy igenis vannak egyes szakok, ami olyan képességeket követel meg a diákoktól, ami nagyon fontos. Vegyünk egy konkrét példát: például egy építész mérnöki szakra jelentkező illető lehet, hogy gyönyörűen rajzol, jó mérnöki készségekkel rendelkezik, de éppen a nyelvkészsége gyenge, és szegényt azért nem vennék fel arra a szakra, mert nem tud nyelvvizsgát tenni. Úgy gondolom, hogy számos hasonló egyedi példát lehetne venni, ami olyan szakokra felvételizni kívánó diákokat mutatna be, akiknek nem erőssége a nyelvtanulás, de más képességekben viszont nagyon jók, és előttük is bezárnák a felsőoktatás kapuit. Úgyhogy mindenféleképpen szükséges ennek

a dátumnak az eltolása. És én azért is kérem ennek a tárgysorozatba vételét, hogy a plenáris ülésen is legyen lehetőségünk beszélgetni erről a kérdéstről, folytatni ezt a vitát, akár a jelenleg zajló kormányzati döntéshozatalba becsatornázzanak azok az érvek, amit ott elhangoznak. Tehát én egyáltalán nem érzem ezt okafogyottnak, fontos, hogy a továbbiakban is legyen lehetőségünk erről a kérdéstről beszélni. És, mondom még egyszer, ezek a érvek is befolyásolni tudják a később megszületendő döntést. Ennek tudatában kérem a javaslatom támogatását.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Szavazás következik. Aki egyetért a tárgysorozatba vételre vonatkozó indítvánnyal, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Négy igen. Aki nem? *(Szavazás.)* Hét nem mellett a bizottság nem vette tárgysorozatba. Köszönöm szépen.

Tájékoztató a kiemelt nemzeti emlékhely és a Steindl Imre-program helyzetéről

Következik a tájékoztató a kiemelt nemzeti emlékhely és a Steindl Imre-program helyzetéről. Az előadó és tájékoztatót nyújtó Wachslér Tamás, a Steindl Imre-program vezetője. Azonnal szólunk neki, mert kint van a folyosón. *(Wachslér Tamás és munkatársai megérkeznek a terembe.)* Tisztelettel köszöntjük Wachslér Tamást, a Steindl Imre-program vezetőjét, aki a kiemelt nemzeti emlékhely és a szóban forgó program helyzetéről nyújt egy tájékoztatót a bizottság számára. Meg is adom a szót Wachslér Tamás úrnak. Tessék parancsolni!

Wachslér Tamás, a Steindl Imre-program vezetőjének tájékoztatója

WACHSLER TAMÁS, a Steindl Imre-program vezetője: *(Az előadást projektoros vetítés szemlélteti.)* Köszönöm szépen. Ezek szerint két dologról szeretném röviden tájékoztatni a tisztelt bizottságot, illetve, ha kérdések vannak, akkor természetesen az igényelt mélységben. Az egyik: a kiemelt nemzeti emlékhellyel kapcsolatos ügyekről. A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottságban a jelen bizottság delegálása útján vagyok tag, ezért tudok erről tájékoztatást adni.

Röviden magáról a kiemelt nemzeti emlékhelyről. Amikor ez az intézmény létrejött, akkor négy ingatlant tartalmazott, az Országházat, a Kossuth teret, a Földművelésügyi Minisztérium épületét és a Néprajzi Múzeum és a Politikatörténeti Intézetnek, ez most kicsit érdekes helyzet, mindenesetre nekik otthont adó épületnek, tehát a Kúria-épületnek. Később ez bővült, a Vértanúk terével egészült ki és az alsó rakpartnak azzal a részével, ami egyébként már régóta, a Kossuth téri rekonstrukció lezárása óta az Országgyűlés Hivatala vagyongazdálkodásában van.

Amikor a kiemelt nemzeti emlékhely intézménye és a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság létrejött, akkor ezt az az igény hozta létre, hogy a Kossuth téri rekonstrukció kapcsán egyértelmű volt, hogy a Kossuth tér nagyon magas minőségben - elfogult vagyok a kérdésben, de azt gondolom, az elfogulatlanok is azt mondják, hogy magas minőségben -, igényesen valósult meg, és hogy elvárható lenne, hogy a Kossuth térre néző, a Kossuth tér látványát befolyásoló épületek legalábbis ne romoljanak megjelenésüket illetően, és hogy ne jelenjenek meg olyan funkciók a Kossuth tér közvetlen környezetében, amelyek összeférhetetlenek az Országház, a Kossuth tér méltóságával. Ennek a védelmére jött létre ez az intézmény.

Később, azt gondolom, ez az analóg intézmény országsszerte létrejött a településképi rezsimek elfogadásával, az erről szóló törvény elfogadásával. Ez azért egy új minőség az önkormányzatok, a települések életének alakulásában, mert korábban az építéssel kapcsolatban az építési jogszabályok csak a szigorúan vett tételes normák

érvényesítését követelhatték meg. Az a szempont, hogy valami szép vagy nem szép, az, hogy valami illeszkedik vagy nem illeszkedik a környezetéhez, nem volt érvényesíthető. Volt ugyan egy intézmény, a tervtanácsok intézménye, de annak véleménye nem volt kötelezően figyelembe veendő. A településképi rezsim létrehozásával, ami nem tárgya a jelen prezentációnak, csak analógiaként említem, a jogalkotó ezt a hiátust észlelte és orvosolta, és ahogy mondtam, a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság működése szűkebb körben ugyanezt a feladatot látja el. Azt is mondhatnám, hogy amikor létrejött a településképi rezsim országosan és így az V. kerületben is, akkor az V. kerületi településképi rendszeren egy lyuk lett, mert a szorosán vett Kossuth tér környéki területet, a kiemelt nemzeti emlékhely településképi-védelmi környezetét településképi szempontból ez a bizottság felügyeli, nem pedig az önkormányzat.

A feladatok megoszlanak a bizottság és az Országgyűlés Hivatala között, mégpedig oly módon, hogy a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság jogszabályi felhatalmazás alapján bizonyos egyszerűbb, kevésbé érzékeny feladatok végrehajtását az Országgyűlés Hivatalára delegálta. A sárgával látható terület a településképi környezet, a kék itt is a kiemelt nemzeti emlékhely. Ezen a felbontáson nehezen lehet látni, de jelöli azt is, hogy melyek azok a területek, ahol az Országgyűlés Hivatala látja el ezeket a feladatokat; kevésbé lényeges feladatokról van szó.

A következő táblázat megint csak a bizottság és az Országgyűlés Hivatala közötti feladatmegosztást mutatja. Nem rabolnám a tisztelt képviselők idejét ezzel, igény esetén beszélek erről is.

A Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság működésével kapcsolatos néhány statisztikai adat. A következő táblázatokban látható, hogy növekvő a száma a bizottsághoz bejövő megkereséseknek. Ennek egyrészt a jogszabályi környezet változása az oka, másrészt pedig az, fogalmazzunk úgy, hogy a jogalkalmazók egyre inkább érzékelik, hogy ez az intézmény létezik, és egyre inkább megkeresik a bizottságot. Kötelező lenne egyébként megkeresni, és a hatóság a bizottsághoz is küldi őket, ha ezt nem teszik meg, de mindenesetre az ezzel kapcsolatos fegyelem érzékelhetően javul.

Milyen tevékenységekkel kapcsolatban foglalkozik, vagy rendelkezik hatáskörrel a bizottság, vagy milyen ügyek fordultak elő a bizottság gyakorlatában? Egyrészt rendeltetésimód-változások. Az előbb utaltam arra, hogy nem lenne helyes, ha olyan funkciók jelennének meg itt a közvetlen környezetben, amelyek nem férnek össze a kiemelt nemzeti emlékhely méltóságával. Ebből konfliktus nem volt, de ez egy elvi lehetőség, hogyha olyan funkció keletkezne, akkor annak elejét lehessen venni.

Homlokzatfelújítások, több is volt. Ezek közül kettő a Steindl Imre-program részeként valósult, illetve valósul meg: az úgynevezett Wellisch-ház, ahol az Igazságügyi Minisztérium és a Miniszterelnökség bizonyos szervezeti egységei tevékenykednek a Kossuth tér déli végén, és a ma még egyszerűen bérháznak nevezett épület a Balassi Bálint utca 1-5.-ben, amelynek az udvarán az Országházat fűtő kazánok is elhelyezkednek, és amely háznak a rekonstrukciója a végéhez közeledik.

Közműfektetések. A közműfektetések leginkább településképi szempontból csak azért relevánsak, mert elég csúnya látvány tud lenni az, amikor egy ilyen mozaikszerű burkolat alakul ki, tehát valaki felbont egy burkolatot, gyorsan leaszfaltozza, másvalaki felbontja keresztben, az is leaszfaltozza. Van a jogszabályban egy olyan kötelezés, hogy ha valaki nekilát, és egy burkolatot felbont, akkor saroktól sarokig kell burkolni azért, hogy egységes legyen az aszfalt. Nyilván évekig tart, mire ez a rendszer teljes egészében működni kezd, de a szabály már megvan.

Közterülethasználat, vendéglátó teraszok létesítése itt a téren, több is van. És az üzletportálok kialakítása még az, amivel szokott a bizottság foglalkozni.

Az előbb jeleztem, hogy a településképi rezsim szempontjából egyfajta lyuk van az V. kerület térképén, hiszen a kiemelt nemzeti emlékhely településképvédelmi környezetére vonatkozó arculati kézikönyvet is a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság fogadja el. Ez a folyamat a vége felé tart, a kézikönyv tervezete elkészült, egyeztetésen van, ezt követően fog majd a bizottság dönteni.

Ennek a kézikönyvnek az előkészítése kapcsán végeztük el a területen lévő épületek homlokzati állapotfelmérését, ez drónos fotók felhasználásával készült. Ennek a legfontosabb oka az, hogy ha bármilyen változás bekövetkezik, akkor az a változás az, ami a bizottság hatáskörét megteremti. Tehát ha valakinek a homlokzatán kint van, mondjuk, egy légkondicionáló kültéri egység, az sajnálatos, de az vélhetően nem tartozik a bizottság feladatai közé, de ha valaki most rak ki, vagy ezután rak ki, vagy ezután cseréli ki az ablakát egy műemléki környezetben lévő épületen műanyag ablakkeretre és ehhez hasonlók, akkor az nyilván olyan dolog, amivel foglalkozni kell. Hogy meglegyen a nulla állapot, amihez képest vizsgáljuk a változásokat, azért készült ez a felmérés. A felmérés eredményeként készültek ezek az ortografikus homlokzati rajzok, amelyek egészen nagyon érdekesek, és a társasházak rendelkezésére bocsátottuk.

Jeleztem, hogy homlokzati, illetve tetőrekonstrukciók zajlottak, zajlanak. Kettőt már említettem, a harmadik pedig a Vértanúk terére néző, a Báthory utca és a Vécsey utca közötti saroképület rekonstrukciója, és zajlanak, illetve előkészületben vannak egyéb rekonstrukciók, amelyekhez a Steindl Imre-programnak semmi köze, a bizottság elé jönnek valamifajta állásfoglalásra.

Még néhány kép a bizottság jóváhagyásával megvalósult üzletportálokról, illetve teraszokról.

Ha magáról a kiemelt nemzeti emlékhelyről, illetve a bizottság működéséről további kérdés nem lesz, akkor ennyit mondtam volna, és akkor röviden tájékoztatnám a bizottságot a Steindl Imre-program állásáról.

Az egyszerűség kedvéért földrajzi elhelyezkedés szerint haladok, és csak a jelen időben vagy a jövő időben zajló projektekről szólnék. A Kossuth tér 6-8., szokjuk a nevét, a Szabad György-irodaház, a metró fölötti irodaház projektje az első. Ennek a szerződés szerint júniusra lesz vége, az épület szerkezete kész van, a belső kialakítások zajlanak, illetve a homlokzati kőburkolat készül nagy erővel. Tudjuk, hogy ez az épület egy talajszint alatti folyosóval az Országházzal is összeköttetést kap, ennek az alagútnak a szerkezete is kész van, most már elmondhatom, hogy beázásmentes. Ahol beérkezik az Országházba, a régi asztalosműhely helyén egy fogadótér lesz, illetve a 3. számú udvarban egy előadóterem lesz, amelynek az építészeti kialakítása a 15. számú udvarban található, Neő Béla nevét viselő terem építészeti kialakítására fog emlékeztetni, a funkciója más lesz. Amint mondtam, ez a júniusi határidő mind a három projektemre vonatkozik, tehát a házra, az alagútra és az Országházban lévő átalakításokra is.

Földrajzilag a szomszédos két épület, Kossuth tér 9. és Vértanúk tere 1., homlokzati rekonstrukcióját tervezzük. A tervezés most nem építészeti tervezést jelent - megjegyzem, az már kész van -, hanem a jogi előkészítés zajlik. Ezek társasházak, bonyolult tulajdoni viszonyokkal, és valamilyen módon, az elképzelések szerint részben állami támogatással - ugye egy kormányrendeleti felhatalmazás van - valósulna meg ezeknek az épületeknek a homlokzati- és tetőrekonstrukciója. Erre azért van szükség, mert az eredeti építészeti elképzelések szerint, amit a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, ha jól emlékszem, 1927-ben fogadott el, a Kossuth tér déli térfalát meghatározó egyébként öt telek egységes homlokzattal kellett hogy megvalósuljon. Hüttl Dezsőt bízták meg ennek a tervnek az elkészítésével. E tervek alapján két épület el is készült, a Vértanúk terén a sarokház meg a Kossuth tér 9. A rendszer olyan jól működött, hogy

én magam is nagyon sokáig azt hittem, hogy ez egy épület, csak amikor elkezdtem vele érdemben foglalkozni, akkor jöttem rá, hogy ez két épület két különböző tervezőtől, egészen eltérő szerkezetekkel, de az egységes homlokzat mégis azt a képet mutatja, hogy ez végig van gondolva.

Az az úgynevezett MTESZ-épület nem felelt meg ennek a homlokzati kialakításnak, az új épület meg fog felelni. Viszont az meg furán nézne ki, hogyha megépítjük az új épületet vadonatúj homlokzattal és mellette pedig lepukkant, öreg, háborús sérülések és 80 év kosz által megviselt épületek lennének. Úgyhogy ezért van ez a gondolkodás.

A következő épület a Vécsey utca 4., amiben néhány társasházi lakás mellett a Magyar Fejlesztési Bank központja van. Ennek a tetőidom-rekonstrukciója képezi a feladatunkat. Ez is azok közé az épületek közé tartozik, mint egyébként a korábban említett Wellisch-ház is, amit barbár módon a második világháború után - nem háborús sérülések miatt, hanem egy ilyen purifikátori hozzáállásból - megskalpoltak, hogy úgy mondjam, tehát levették a túlságosan kivagyinak gondolt tetőidomát, és a feladatunk az, hogy ezt a tetőidomot visszahelyezzük az épületre. Ennek is a jogi előkészítése zajlik.

A Vértanúk tere, ahogy említettem, a kiemelt nemzeti emlékhely részévé vált, ennek a teljes rekonstrukcióján dolgozunk. A tervezői szerződést már megkötöttük, a tervezői munka előrehaladásával, azt gondolom, hogy valamikor január elején tudjuk kiírni a kivitelezői tendert, és úgy tervezzük, hogy jövő év novemberére a Vértanúk tere el is készül.

Ahhoz, hogy a Vértanúk tere autómentes legyen, arra van szükség, hogy a bejövő utca, a Vécsey utca is autómentes legyen. Ahhoz viszont az szükséges, hogy a Vécsey utcába kijövő Szabadság téri mélygarázsban azt a be- és kijáratát átépítsük. Ez ügyben zajlik részben tervezés, részben az érintettekkel való egyeztetés.

A következő épület a Földművelésügyi Minisztérium. Nem a mi projektünk része, de nyilván tájékozódta arról, hogy a minisztérium éppen kiköltözésben van az épületből. A mi munkánk úgy áll, hogy a tervezési program véglegesítését végezzük, és annak az elfogadása után, valamikor a jövő év legelején kiírhatjuk a tervezői tendert. Reálisan azt gondolom, hogy a valamikori jövő év negyedik negyedévében kezdődhet a kivitelezés vagy legalábbis a kivitelezői tender és azt követően a kivitelezés. Ez itt teljes rekonstrukció. Meg kell említenem, hogy döntés alapján az épület alá egy mélygarázs is kerül, ami nemcsak a Földművelésügyi Minisztériumot szolgálja ki, hanem a Kúria épületét is hivatott kiszolgálni.

A következő a nemzeti összetartozás emlékhelye, az Alkotmány utca torkolatának a rekonstrukciója. Korábban az volt az elképzelés, hogy ez alá kerül ez a mélygarázs, amit az előbb említettem az FM kapcsán. Kiderült, hogy ez olyan technikai problémákat vet fel, amiket jobb elkerülni, meg azonkívül fakivágással járt volna, amit mindenképpen szeretnénk volna elkerülni. Ezért újra kellett tervezni. Most az újratervezés előkészítése zajlik.

A Kúria épületével kapcsolatban. Nagyjából hasonlóképpen állunk, mint az FM-mel, tehát a tervezési program gyakorlatilag kész van, erről várunk egy döntést, annak nyomán indulhat a tervezői tender, és körülbelül egy olyan éves tervezési folyamat után a kivitelezés. A kormányhatározat értelmében a Néprajzi Múzeumnak a jövő év végéig kell kiköltözni az épületből. Mi ehhez képest időzítjük, hogy a kivitelezés nagyjából akkor indulhat.

Végül földrajzilag az utolsó a Balassi Bálint utcai épület, ahol az őrség irodái és a házelnöki rezidencia lesznek. Ennek a megvalósítási határideje jövő év március 15.

Köszönöm szépen.

Kérdések, hozzászólások

ELNÖK: Köszönjük szépen. Van-e a képviselők részéről hozzászólás, kérdés? *(Jelzésre:)* Próbálok sorrendet: Gréczy képviselő úr, Ander képviselő úr, L. Simon képviselő úr. Parancsoljon, Gréczy képviselő úr!

GRÉCZY ZSOLT (DK): Köszönöm a szót, elnök úr. Köszönöm szépen a tájékoztatást. Reméljük, minden nagyon szép lesz és méltó lesz. Egy kérdésem azért csak van, és nyilván mindenki tudja, hogy ez politikailag átítatott téma: mi lesz a Nagy Imre-emlékművel?

ELNÖK: Köszönöm. Ander képviselő úr!

ANDER BALÁZS (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, és köszönöm én is a tájékoztatást. Ugye emlékszünk rá, hogy annak idején, amikor az Országházat építették, micsoda viták dúltak emiatt, egyfelől a projekt is késett, 19 évet elhúzódott, aztán kétszer akkora összegből valósult meg, 38 millió koronából, amit, ha le kellene fordítani, mostani összeggel legalább ilyen 120 milliárdos összeg lenne. Szóval vitatták sokan. Eszünk ágában nincs egyébként ezt a programot nekünk vitatni, tehát teljesen támogathatónak tartjuk.

Annak idején az is problémaként vetődött föl néhányak részéről, hogy nem nemzeti az Országház épülete, merthogy visszavezet minket a német vidékekre és egyfajta misztikus katolicizmus lesz itt mindenben úrrá. Támadták a Pester Llyodtól egészen a Hétig, ugye Ignotusék is magát az akkori projektet. Aztán mégiscsak itt van, és egy világra szóló csoda. Úgyhogy, ha a környéke is rendeződik és méltóvá válik magához az épülethez a környezet is, azt csak támogatni tudjuk.

Ami ilyenkor nekünk a feltételünk lenni szokott, hogy legyen ez egy átlátható projekt, egy nyomon követhető projekt. Illetve annak idején volt egy nagyon fontos cél, az pedig az volt, hogy hazai alapanyagból, hazai mesterek, hazai technológia, és képviselőtársaim nyilván pontosan tudják, az Országházban egyes-egyedül a főlépcsőnél az a nyolc Svédországból származó márványmonolit, ami nem magyar. Az összes többi mind-mind idevalósi volt, és az a helyzet, hogy egész iparágakat lendített fel ez a beruházás akkoriban. Tehát ezeket a szempontokat is nagyon jó lenne most is szem előtt tartani.

A másik pedig: elnök úrhoz lenne egy kérdésem: hogyha nagyon helyesen idekerült ez a beszámoló, akkor a nemzeti kastély- és várprogrammal kapcsolatosan számíthatunk-e valami hasonlóra? Jól tudjuk, hogy ott is azért, sajnos - remélem, azért ezen nem lepődnek meg, ha azt mondom, hogy sajnos - csökkent a programba bevonható kastélyoknak és váraknak a száma. Mi egyébként jónak láttuk volna, ha az eredeti 35+34-es modell marad. Ezzel szemben mostanra ez lecsökkent 20 kastélyra és 19 hazai várra. Azt én személy szerint egy nagyon pozitív elmozdulásnak tartom, hogy az az elmebeteg mentalitás, ami itt az egész építész szakmán úrrá lett annak idején Magyarországon, nevezetesen, hogy mi maradjunk csak a térdig érő váraknak az országa, azért az kezd megváltozni. Igenis, mindent vissza! Köszönöm. *(Dr. Kállai Mária távozik az ülésről.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. L. Simon képviselő úr!

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársam! Én egyrészt szeretném megköszönni vezérigazgató úrnak a részletes beszámolót és egyúttal gratulálni a munkájukhoz. Azt kell mondjam,

hogy a magyar örökségvédelem jelenlegi állapotát figyelembe véve ez az egyik legkimagaslóbb, legátgondoltabb, legösszehangoltabb program, amihez tényleg szívből gratulálok, és kicsit büszke is vagyok, hogy annak idején az első előterjesztés betérjesztője lehettem, amikor a Kossuth tér rekonstrukciójának együtt nekifogtunk.

Amit szeretnék elmondani, az az, hogy különösen szeretnék gratulálni a Balassi Bálint utcai épület homlokzatához, nap mint nap megcsodálom. Az ember nem is veszi észre a Parlament árnyékában, hogy ilyen épületeink vannak, és különösen örülök annak, hogy a leendő Szabad György-irodaháznál is megtörténik ez a rekonstrukció. Éppen azt gondolom, hogy ami a Kossuth téren zajlik, az messze túlmutat egyébként a belváros szerkezeti problémáin, egy nagyon súlyos kérdésre is rámutat, nevezetesen arra, hogy azokat az örökségvédelmi dogmákat, amelyek meghatározták az elmúlt évtizedben a műemlékekhez való viszonyunkat egész Európában, itt különösen a velencei chartára gondolok, meghaladta az idő, és ezeket újra kell tárgyalni, újra kell gondolni.

Kértem elnök urat, hogy majd az egyebekben pár szóban hadd számoljak be a két héttel ezelőtti brüsszeli örökségvédelmi tanácskozásról, amire a bizottság képviselőjében utaztam el. Ott is teljesen egyértelművé vált az, hogy azoknak a vitáknak, amelyek ma meghatározzák az európai örökségvédelmet, a gyökereinél azok az idejétmúlt szemléletek keresendők, amelyeket én különösen a velencei chartával tudnék leírni vagy jellemezni.

Tehát nevezetesen itt arról van szó, hogy igenis bátran hozzá kell nyúlni a foghíjas telkeinkhez, vissza kell építeni bizonyos dolgokat, és mindez nem mond ellent annak az egyébként jogos törekvésnek, hogy ahol meg új épület építésére van lehetőségünk, ott a kortárs építészet nyelvvel előremutató, mai, korszerű épületeket építsünk, de a Kossuth téren másra van szükség. Ezért nagyon helyes az a rekonstrukciós munka, amit a vezérigazgató úr és csapata megvalósított.

Ebben a munkában rendkívül fontos szempontnak tartom a hitelességet, ezért egy kérdést szeretnék feltenni a vezérigazgató úrnak. A Földművelésügyi Minisztérium épületének felújítása már rendkívül időszerű, és az a csúfos dolog, hogy kinézünk a parlamenti folyosóról a Földművelésügyi Minisztérium épületére, és az egyébként még jelen állapotában is nagyon szép épületet megtekintve szembesülünk azzal, hogy a tetőn a cserép fele sötétbarna, a másik fele meg élénkpiros, és mindez össze-vissza, mondhatnám, kifejezetten rondán van feltéve, nyilván méltatlan, és ezt a téren sétálók is látják, mert nem olyan magas az a tető, hogy ne lehessen ezzel szembesülni.

A kérdésem az, hogy végül is hogyan döntött a bizottság, melyik állapothoz fognak visszanyúlni. Ha jól emlékszem, még amikor örökségvédelemmel foglalkozó államtitkár voltam, akkor ez egy komoly kérdés volt, hogy az eredetileg megvalósult épület rekonstrukciója fog megtörténni, vagy, tán még a miniszterelnök úr is felvetette ezt, volt egy olyan tervváltozat, amely már az épület építése során felvetődött, hogy egy magasabb és kibővített, megemelt homlokzatú épületet kéne megépíteni. El is készült akkor ez a terv, egyébként nem volt rossz terv, de végül nem csinálták meg már elődeink sem. Ha jól emlékszem, az felmerült, hogy esetlegesen ne az eredeti rekonstrukció történjék meg, hanem kihasználva az épület lehetőségeit, a korábbi - nem tudom pontosan, mikori, de körülbelül száz évvel ezelőtti - tervváltozatnak megfelelő építés történjék meg. Tehát igazság szerint ez csak egy kíváncsiskodó kérdés a részemről, mégis hogyan döntött a bizottság. A hitelesség szempontjából talán az eredeti rekonstrukció lenne a szerencsés. Hozzáteszem, hogy ebben az esetben nem ördögtől való gondolat annak a másik tervváltozatnak a megépítése sem, mind a kettő jobb lenne a jelenlegi állapotnál.

Nagyon örülök annak, hogy a vezérigazgató úr kitért a kupolák rekonstrukciójára. Mindig támaszul az Indexet szoktam hozni, nehogy azt gondolják,

hogy ez valami jobboldali romanticizmus vagy valamiféle ilyen őskonzervatív elhajlás, hogy mi szeretnénk bizonyos dolgokat eredeti pompájukban látni. Nagyon fontos az, amit vezérigazgató úr mondott, hogy bizonyos épületek megcsúfításának semmi köze nem volt a háborús sérülésekhez.

Ajánlom mindenkinek figyelmébe, most itt meg is mutattam elnök úrnak, az Urbanista blogot, tehát az Index blogján Kelecsényi Kristóf Zoltán 2016-ban született cikkét, „Budapest eltűnt kupolái” című cikkét. Ez egy nagyon jó cikk, ahol szemléletes példákat mutat, lásd jogi egyetem az Egyetem téren, lásd Bajcsy-Zsilinszky András út sarkán lévő épület, és még sok mindent lehetne hoznunk, ahol fantasztikus épületszerkezeteket pusztítottak el, és javarészt nem volt háborús okuk, de ezt láttuk annak idején a budai Várnál is, hogy semmilyen indok nem volt arra, hogy a gyönyörű szép termeket a palotában szétrombolják; kevesebb munka lett volna rekonstruálni őket az ötvenes-hatvanas években, mint amennyiből egy teljesen új, ilyen szocialista-romanticizmus jegyében született, korábban soha nem létezett állapotot hoztak létre.

Ezt a cikket azért ajánlom mindenkinek a figyelmébe, mert valójában nemcsak Budapesten, hanem szerte az országban tudnék vidéki kastélyokat példaként hozni, amelyekből téveszközpontok, állami gazdasági központok, nevelőotthonok, iskolák, ne adj' isten, ilyenre is van példa, szovjet hadianyagraktárak és egyébek jöttek létre, illetve ezek költöztek bele, és mindenféle indok nélkül - tehát nem voltak rossz állapotban a kupolák, nem voltak rossz állapotban a tetőszerkezetek, nem szenvedtek háborús sérülést vagy nem szenvedtek olyan mértékű háborús sérülést, és nem is a háború után közvetlenül, hanem, mondjuk, a hatvanas években - megfosztották őket a díszítésüktől, mert ez a szocialista ízléshez, erkölcsöz és világlátáshoz nem illett. Ajánlom mindenkinek figyelmébe Trautmann Rezső örökbecsű gondolatait, aki a szocializmus fő építészeti szakembere volt, akinek köszönhetjük Budapesten a panelrengetegeket és még sok minden mást.

Tehát ez egy nagyon helyes irány, és nagyon jó, hogy ez meg fog történni, és különösen fontos az - jó, hogy Gréczy képviselőtársam rákérdezett a Nagy Imre-szoborra, mert azt gondolom, a Nagy Imre-szobornak méltó helyet kell találni a városban, ugyanakkor ennek nem mond ellent az, hogy ott visszaállítjuk az eredeti vértanúszobrot, annak ott van a helye. Az egyébként egy értékes alkotás volt, és ahogyan sikeresen lezajlott a Kossuth-szobor rekonstrukciója, hiszen tulajdonképpen újra kellett az egész szobrot faragni, így nagyon helyes, ha az ottani szoborcsoport is visszakerül. Én is kíváncsian várom vezérigazgató úr válaszát, hogy hova fog kerülni a jelenlegi Nagy Imre-szobor, és azt kívánom vezérigazgató úrnak, hogy kevesebb bonyodalom legyen körülötte, mint mondjuk, az '56-os, a Lugossy Mária-féle forradalmi láng körül, ami érthető okok miatt került el a Kossuth térről, ugyanakkor kicsit nehezen sikerült megtalálni az új helyét.

Még egy gondolat, amit itt Ander képviselőtársam mondott. Azért ne felejtsük el, hogy amikor a Parlament épült, akkor Magyarország kicsit nagyobb volt, mint most, és nyersanyagokban jobban álltunk, de azt gondolom, figyelve itt a munkálatokat, hogy a programiroda kifejezetten törekszik arra, hogy magyar mérnökök, magyar kivitelezők munkájával és magyar alapanyagok felhasználásával történjen meg itt a munka. A szoborcsoportok rekonstrukciójánál és a homlokzati köveknél is úgy látom, a Parlament főépületénél is, hogy mindenhol süttői mészkövet használtak, aminek nemcsak az az oka, hogy használjuk ki a magyar kapacitásokat is, mondom Ander képviselőtársamnak, hanem az is, hogy mondjuk, egy horvát vagy főleg egy török mészkő az eltérő klimatikus viszonyok miatt nem is lenne alkalmas arra, hogy ilyen szobrokat készítsenek belőlük, illetve úgy járnánk, mint a Vörösmarty téri Vörösmarty-szoborral, amely carrarai márványból készült, és négy hónapra be kell bugyolálni fóliába, hogy így védjük a hidegtől; látjuk, hogy a Kossuth-szoborcsoportot nem kell

bebugyolálni. Vélelmezem, mivel a vértanúszobor is kőszobor volt, hogy az is magyar alapanyagokból fog készülni.

Úgyhogy gratulálok, és további jó munkát kívánok! *(Dr. Hoppál Péter távozik az ülésről.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Van-e további hozzászólási szándék? *(Jelzésre:)* Farkas képviselő úr, parancsoljon!

FARKAS GERGELY (Jobbik): Mindenekelőtt én is nagyon szépen köszönöm a beszámolót, és köszönöm szépen a munkájukat. A legnagyobb tisztelem mellett is annyi apró kritikát hadd fogalmazzak meg, hogy szerintem úgy teljesen korrekt a beszámoló, ha az esetleges határidő-csúszásokról is őszintén beszélünk vagy éppen a megemelkedett költségvetésekről. Ha éppen, mondjuk, a Szabad György-irodaház kapcsán jut ez eszembe, akkor nekem a mai napig az eddigi információ az volt, hogy ez januárban fog elkészülni, itt most már június hangzott el, és a január is talán már egy módosított határidő volt, illetve ezzel párhuzamosan a költségek is emelkednek. Akár ezekről röviden én még szívesen hallanék, úgy gondolom, így teljesen komplex a beszámoló.

Ha jól tudom, a nemzeti összetartozás emlékhelye is az önök projektjébe tartozik, erről nem hallottunk információkat. Ennek kapcsán szeretném kérdezni, hogy mi alapján került kiválasztásra az Alkotmány utca torkolata mint helyszín. Őszintén kíváncsi vagyok, hogy ez miért merült fel, korábban ott emlékeim szerint nem volt ehhez hasonló emlékmű, illetve kérdezem, hogy esetleg a Szabadság tér, mint ami egy viszonylag közeli és szintén fontos helyszín, nem merült-e fel helyszínként. Már csak azért is, mert '21-től a trianoni szobor emlékcsoport ott állt vagy éppen az ereklyés országzászló is, tehát ott van ennek némi hagyománya. Ezeket is szeretném kérdezni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e további hozzászólási szándék? *(Jelzésre:)* Szabó Szabolcs képviselő úr!

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen szót. Én magát a Kossuth tér átépítését, azt hiszem, hogy értem, olyan értelemben, hogy sokkal jobban kihangsúlyozza ebben a formájában az épületet, tehát míg korábban inkább csak a Duna felől volt ez jól fotózható vagy vizuálisan onnan emelkedett ki az épület egész tömbjében és működött mint építészeti jel, most már a város felől nézve is ez megjelenik. Csak zárójelben jegyzem meg, bizonyos napokon, mikor így átsétálok vagy átmegyek villamossal, akkor tetszik, bizonyos napokon meg kevésbé. Főleg akkor van problémám, amikor át kell vágni gyalog, 25 fok feletti hőmérsékletnél, mert az ember kicsit sivatagban érzi magát. Értem, hogy a párapu próbál ezen segíteni, de nem tökéletes. De ezt még valahogy el tudom fogadni, merthogy bizonyos értelemben ennek van nyilván turisztikai vonzata is, hogy lehessen fényképezni, meg tényleg az épület úgy tud érvényesülni a város felől. Tehát bár nyilván fáj a szívem minden egyes fáért, de még ez olyan dolog, hogy az ember elfogadja valamilyen módon.

Az épületek teljesen rendben vannak, amiket mondott, itt is felsorolt. Max annyit jegyeznek meg, hogy értelemszerűen az, hogy a MTESZ székház helyén azzal a homlokzattal építik vissza az épületet, amivel, ha én jól emlékszem, az eredeti konstrukcióban úgy adták el a telkeket, hogy ezt kötelező ráépíteni, tehát ilyen értelemben ez nem a műemlékvédelmi eredetit vagy nem eredetit állítjuk vissza kérdés, mert eredetileg is így adták el a telkeket. Ez picit más, mint mondjuk, egy Várrekonstrukció vagy egy Várból a belvárosba lebontott és akármilyen stílus szerint

újjáépített vagy helyette új épületként megjelent épületnek a homlokzata. Tehát, mondjuk, más, mint a Kálvin tér kérdése, úgyhogy ez is rendben van.

Engem ezek a szobrok zavartak mindig is, megmondom őszintén. A Kossuth-szobor kapcsán még persze ez lehet valamilyen szinten érdemi vita tárgya, hogy az eredeti vagy az új, soha nem tudom eldönteni, hogy melyikre melyik kifejezést használjam, szóval, hogy az egyik vagy a másik, ami most szebb, jobb, illeszkedik jobban a térbe. Mind a kettőnek van előnye is meg hátránya is. Döntöttek, ez van, akkor legyen így.

A József Attila-szobornál szerintem kifejezetten jó döntés született (*L. Simon László: Na, végre!*), hiszen azt gondolnám, hogy ez eredetileg is a Duna-partra készült, ott érvényesül, a rakparton.

Azzal kapcsolatban már erős kételyem van, hogy például a Vértanúk teréről, a tér sarkáról a Nagy Imre-szobrot el kellene távolítani, ahogy L. Simon László mondta, ott a korábbinak van helye. Én ezt nem látom be, hogy miért annak lenne ott a helye. Ott szerintem tíz évig se állt talán az az... - '36 körül adták át és '44-45 környékén bontották el, tehát állt nyolc évig, az miért legitimálja, hogy annak kell ott lenni és nem, mondjuk, a Nagy Imre-szobornak? Tehát bizonyos értelemben a Nagy Imre-szobornak sokkal nagyobb legitimációja van, hogy ott álljon. Őszintén szólva a jelentéstartalmában is, azt gondolom, hogy Nagy Imrének mint a mártír miniszterelnökünknek az emléke ilyen szempontból odavalóbb.

Most a vörös terror meg a fehér terror áldozatairól természetesen meg kell emlékezni, ezt senki nem mondta, de szerintem meg annak kell megtalálni az illó és a megfelelő helyét, és nagy valószínűség szerint a kettőt együtt kezelve. Mert egyébként óhatatlanul ezzel olyan vitát is kinyitnak, ha onnan eltüntetik azt a szobrot, hogy akkor egy bizonyos történelmi időszakban, nagyon rövid történelmi időszakban az egymás után bekövetkező események közül az egyiket fogja kiemelni és akkor a másiktól megint nem beszélünk. Ezzel szerintem teljesen feleslegesen emelünk vitát be ebbe az egész ügybe, mert sajnálatos módon a Vértanúk terének átépítését ez tematizálni fogja, és nyilván nem árulok el nagy titkot, hogy én magam is azon a párton leszek, hogy annak a Nagy Imre-szobornak ott van a helye, és amit lehet, nyilván én is meg fogok tenni, hogy ez maradjon. És szerintem ez rossz irányba fogja elvinni ezt az egész átépítést. Úgyhogy én jobbnak látnám, ha belátnák, hogy az maradjon. Ez talán nem lenne olyan nagy kompromisszum mindenki részéről, ha legalább ezt az egy elemet elfogadnánk, hogy ez maradjon és akkor talán nyugvópontra kerülne ez az egész projekt, ami a Kossuth tér és tág környezetének a rendezését illeti. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. (*Jelzésre:*) Úgy látom, Gréczy képviselő úr ki akarja egészíteni a korábbi kérdését. Parancsoljon!

GRÉCZY ZSOLT (DK): Köszönöm, elnök úr. Ha már így kinyílt ez a kérdés: nagyon nagy baj lenne, ha ez ilyen emlékezetpolitika-kisajátítás lenne e mögött a Nagy Imre-szobor esetleges eltávolítás mögött. Ez teljesen fölösleges, értelmetlen. Én azt gondolom, nemzeti konszenzus van abban, hogy Nagy Imrének helye van a Kossuth tér tövében, a Vértanúk terén. 1956 a magyar forradalom és szabadságharc szimbóluma, Nagy Imre szerepe ebben megkérdőjelezhetetlen, az életét adta a magyar szabadságért, a magyar függetlenségért, és ez független attól, hogy ki hogyan ítéli meg az ő kommunistaságát vagy kommunista múltját.

A helyszín pedig iszonyatosan adott, a Kossuth tér mint '56 fontos helyszíne, sortűz, tüntetés, és most nem kezdem el sorolni, hogy mi minden történt ott azokban a napokban. Szerintem ezt mindenképpen érdemes figyelembe venni.

Ráadásul az Orbán-kormány, hogy úgy mondjam, magának Orbán Viktor politikai legitimitációját többek között Nagy Imre újratemetése adta meg '89. június 16-án azzal az ismert beszéddel. Rendkívül kínos és ízléstelen lenne, hogy éppen ő takarítja el annak az embernek az emlékművét, akinek a sírjára állva tudta elmondani azt a beszédét, amivel gyakorlatilag megjelent a magyar politikai nyilvánosságban. Tehát ez szerintem még mérhetetlenül ízléstelen is lenne.

Azt még hozzátenném, hogy a szobor ráadásul magánszemélyek tulajdona, amennyire én tudom. Demján Sándor és két másik társa alapította ezt a szobrot, hozta létre, fizette ki. Nyilván az örökösöknek is joga van ahhoz, hogy ez ügyben állást foglaljanak.

Végül, de nem utolsó sorban szerintem nagyon sok turistának is Magyarországról, ha a történelem eszébe jut, akkor bizony '56 juthat eszébe. Ez nemcsak a magyarok számára emlékhely, hanem nagyon sok külföldi is lerója ott a kegyeletét és megemlékezik '56-ról.

Szerintem ennek a szobornak ott van a helye, és csatlakozom Szabó Szabolcshoz, én is mindent el fogok követni azért, hogy ez a szobor ott maradhasson. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. L. Simon képviselő úr jelezte, hogy szintén hozzá akar szólni.

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Én arra buzdítanám képviselőtársaimat, Gréczy képviselőtársamat is, hogy ne lovalljuk magunkat bele úgy ebbe a témába. Volt egy remek beszámoló, aminek nagyon sok iránya volt, és mondhatni, hogy csak egy mellékszála a Nagy Imre-szobor áthelyezése. Tehát én értem, hogy itt van a Távirati Iroda tudósítója, és akkor most kell olyanokat mondani, amelyek hírértékűek tudnak lenni, de nem biztos, hogy ez szerencsés. *(Gréczy Zsolt: Ez a véleményem.)* Nyugodtan mondja el, képviselő úr, a véleményét, én is elmondom az enyémet. Tehát semmi gond nincs ezzel, hogy elmondja a véleményét, de ugye nem baj, ha én meg nem értek egyet a véleményével, mert egyáltalán nem értek egyet a véleményével.

Most azt mondani, hogy kínos és ízléstelen, ha éppen Orbán Viktor fogja eltakarítani Nagy Imre-szobrát a Vértanúk teréről, ez kifejezetten sértő, és ezt vissza kell hogy utasítsam. Először is, szerintem mindannyian, akik itt vagyunk, megértettük, hogy nem Orbán Viktor és nem a magyar kormány kívánja áthelyezni a szobrot másik helyszínre - még nem tudjuk, hogy hova, erről kérdeztük vezérigazgató urat, és remélhetőleg majd tájékoztat bennünket, és remélhetőleg megnyugtató választ fog adni -, hanem a magyar Országgyűlés hozott a Kossuth tér rekonstrukciójával kapcsolatban határozatot. Nem a kormány, az Országgyűlés. A Steindl Imre Programiroda nem a magyar kormánynak valami fiókszerve és nem Orbán Viktor irányítja, hanem vezérigazgató úr munkáját a magyar Országgyűlés elnöke koordinálja. Azt gondolom, nagyon széles körű legitimitáció van e mögött.

Abban szerintem nincsen társadalmi konszenzus meg összpárti konszenzus, amit Gréczy képviselőtársam mondott, hogy Nagy Imre szobrának ott kell maradnia, ahol van. Egy dologban van szerintem társadalmi konszenzus, de még az is megkérdőjelezhető: Nagy Imre mártírhalálával bekerült a magyar történelem legnagyobb alakjai közé.

Jól emlékszem arra, amikor nem is olyan régen, néhány hónappal ezelőtt a miniszterelnök urat egy azonnali kérdésben éppen Nagy Imre kapcsán kérdezték. Elég sértő és dehonosztáló módon nyilvánult meg a kérdező Nagy Imrével kapcsolatban, jobbkios kérdés volt, ha jól emlékszem, tehát ezért mondom, hogy még

abban sem biztos, hogy társadalmi konszenzus van, hogy Nagy Imre a magyar történelemben milyen helyet és szerepet foglal el. A miniszterelnök úr nagyon határozottan kifejtette az álláspontját, amivel mi egyébként a kormánypárti többség részéről azonosulunk, hogy Nagy Imre életműve ugyan vitatható, Nagy Imre munkásságának vannak kifejezetten megkérdőjelezhető elemei, de egyébként Nagy Imrének azzal, ahogyan kiállt a forradalom eszméje, ügye mellett és vállalta a végsőkig ezt, gyakorlatilag az életét is feláldozta, ott van a helye a nemzet panteonjában a legnagyobbak között.

De egyébként ez egy nagyon sajtóságos fejlődés volt, mert ha már a forradalomra utal meg a Kossuth térre, tisztelt képviselőtársam, és visszaemlékszik a történelmi tanulmányaira, akkor tudhatja azt, hogy úgy kezdődött, hogy Nagy Imre kiállt az erkélyre, és azt mondta, hogy „Elvtársak!”, a tömeg pedig kifütyülte. Tehát ez egy nagyon összetett probléma, és ha mondjuk, élne még az én nagyapám, akkor el tudná mesélni, hogy milyen volt az ötvenes években, amikor Nagy Imre beszolgáltatási miniszterként lesöpörtette a padlását. És még sok minden mást mondhatnék, meg sok mindenről lehetne beszélgetni, de nem kérdéses, hogy a forradalomban vállalt szerepe, a mártírhálál és az, hogy tulajdonképpen nem kötött kompromisszumot, nem árulta el a forradalmat, nem adta el a lelkét a szovjeteknek, tulajdonképpen a nemzet legnagyobbjai közé emeli, és tulajdonképpen elfedi a korábbi évek vagy évtizedek hibáit, sőt történelmi léptékű bűneit is, mert azért az a padláslesöprés nem olyan könnyen feledhető a magyar társadalom jelentős részének, gondolom, ezt még Budapesten is meg lehet érteni.

Tehát egyáltalán nem probléma az, hogy Nagy Imre szobra máshova kerül, az a kérdés, hogy méltó helyre kerül-e. Azt várjuk el mi, kormánypárti képviselők a Steindl Imre Programirodától, hogy méltó helyre kerüljön Nagy Imre szobra. Ebben a városban sok szobor tud méltó helyre kerülni. Megjegyzem, Kovács Béla szobra is átkerült, pedig Kovács Béla szobrát az első Orbán-kormány idején állították a jelenlegi Igazságügyi Minisztérium épülete elé, és érdekes módon onnan, a térnek arról a feléről át lehetett ide hozni azt a szobrot. Jó helyen van, és bizony sok demokrata méltán tiszteli Kovács Béla életútját és munkásságát.

Szabó Szabolcs képviselőtársamnak szeretném megjegyezni, hogy én emlékszem arra, hogy hasonló vita alakult ki a József Attila-szobor kapcsán. Mint a parlamenti határozati javaslat egyik betérjesztőjét, mint az Írószövetség korábbi munkatársát és mint József Attila-díjas írókat bizony engem súlyosan megtámadtak liberális íróbarátaim, és minden áruháznak tartottak, ennél durvább jelzőket is mondtak, hogy mi hozzá merünk nyúlni a József Attila-szoborhoz.

Szeretném képviselőtársamnak megjegyezni, hogy az a szobor nem a rakpartra készült, az oda készült, ahonnan áthelyeztük most a rakpartra, most van igazán jó helyen az a szobor. *(Szabó Szabolcs: Ezt mondtam én is!)* Igen, csak hogy úgy monda képviselőtársam, hogy eredetileg a rakpartra készült. Nem oda készült, Marton azt oda, arra a füves platzra készítette, ahonnan aztán áthelyeztük. Az évek vagy évtizedek alatt még bokrok is körbenőtték, a turisták nem tudták megközelíteni, mert rájuk szóltak, hogy ne lépjenek a fűre. Most nagyon jó helyen van a szobor, azok számára is érdekes, akik egyébként külföldiként idejőve nem tudják, ki József Attila, fotózkodnak, remélhetőleg utánanéznék, elolvassák valamelyik versét, tehát ennél szerencsésebb döntést nem lehetett volna hozni, mint hogy oda áttettük a József Attila-szobrot. Abban reménykedem, hogy hasonlóan szerencsés döntés fog születni a Nagy Imre-szobor esetében is.

Tessék megnézni a vértanúszobor fotódokumentációját! Igaza van Szabó Szabolcs képviselőtársamnak, mert valóban rövid ideig állt ez a szobor, de ennek nem más volt az oka, mint az az 1945 szeptemberében bekövetkezett idézőjeles spontán

szobordöntés, ami nyilvánvalóan egy kommunista akció volt, amikor is a pártszervek hallgatólagos támogatásával, fogalmazzunk így, de valójában egy kommunista akció, aknamunka eredményeképpen ledöntötték azt a szobrot. Tessék megnézni a szobor történetét, a szimbolikáját, és szerintem nem lesz senkinek sem kifogása az ellen, hogy az a szobor oda visszakerüljön, ahol volt, annak van ott a helye.

Azt a Vértanúk terét nem Nagy Imre miatt nevezték el Vértanúk terének, bár ma sokan azt gondolják, hogy a vértanúhalált halt miniszterelnök szobra miatt, illetve az ő személye miatt lett Vértanúk Tere. Nem, az már korábban is Vértanúk tere volt, és az 1918-19-es terror áldozatainak emlékére állították azt a szobrot. Úgyhogy nagyon is újra meg kell erősítenem, hogy a kormánypártok részéről mi, képviselők támogatjuk a szobor visszaállítását, és kérjük a programirodát, hogy méltó helyre helyezze el a Nagy Imre-szobrot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót Wachslér Tamásnak, hogy a felmerült kérdésekre és megjegyzésekre válaszoljon. Parancsoljon!

Wachslér Tamás, a Steindl Imre-program vezetőjének reagálása

WACHSLER TAMÁS, a Steindl Imre-program vezetője: Köszönöm szépen. Akkor mindenekelőtt a Nagy Imre-szoborral kapcsolatos kérdésre válaszolnék meg egy-két pontosítással élnék.

Szeretném elmondani, hogy a Nagy Imre-szobor új helyével kapcsolatban vagy egyáltalán helyével kapcsolatban én személyesen egy fontos vizsga előtt állok e hét péntekén, mert e hét péntekén lesz a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottságnak az a döntése, amelyik a mi előterjesztésünkre dönt a szobor új helyszínéről.

Most az a státusza ennek a dolognak, hogy van az országgyűlési határozat, amelyre L. Simon képviselő úr utal, amelynek az egyik előterjesztője volt, és amelyik az akkori helyzetben csak a Kossuth térről szólt, mégpedig azért, mert a Vértanúk tere még nem is volt kiemelt nemzeti emlékhely, mindenesetre még más státuszban volt a Vértanúk tere. Közben az a döntés született az örökségvédelmi törvény módosításával, hogy a Vértanúk tere is a Kossuth tér sorsát osztja minden szempontból, és ezt a döntést mi mint programiroda értelmezzük úgy, ebből a két döntésből az következik, hogy azt az elvet, hogy a szoborrombolások előtti állapotot kell helyreállítani, a Vértanúk terére is alkalmazni kell.

Ezt az előterjesztésemet e hét péntekén a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság eldönti, elbírálja. Ha úgy döntenek, hogy én jól ítélem meg, hogy az Országgyűlés szándéka, a jogalkotó szándéka, az előterjesztők szándéka a Vértanúk terére is értelmezendő, akkor a Nagy Imre-szobor elkerül, és helyére a Nemzeti vértanúk emlékműve kerül felállításra, tehát felállítjuk, ha pedig úgy ítélik meg, hogy nem jól ítélem meg, nem jól gondoltam, hogy mi volt a jogalkotó szándéka, akkor marad ott, ahol van.

Az én előterjesztésem úgy szól, hogy a Jászai Mari térre kerüljön a Nagy Imre-szobor, a Jászai Mari tér déli oldalára, V. kerületi oldalára. Annak a közepén van most egy kis, medencének nevezzük, de erős túlzás azt medencének nevezni, annak a helyére kerül. Ha a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság pénteki döntése az én előterjesztésemmel összhangban születik meg, akkor tudjuk ennek a tervezését elindítani. Tehát ez ennek a státusza ebben a pillanatban. Hivatalos döntés pénteken várható, és az előterjesztés a Jászai Mari térről szól.

Azt, hogy a szobor magánszemélyek tulajdonában van-e, azzal pontosítanám, hogy magánszemélyek adományából jött létre, ezek közül az egyik legjelentősebb összeg szempontjából valóban Demján Sándor volt, de ez egy adomány volt, méghozzá nem is feltételhez kötött adomány. A szobor ebben a pillanatban állami tulajdonban

van, és az Országgyűlés Hivatala vagyonkezelésében van. A tavaly nyári örökségvédelmi törvény módosításával került a Fővárosi Önkormányzat tulajdonából, a Fővárosi Önkormányzat könyveiből az Országgyűlés Hivatala könyveibe.

Az egyetlen ember, akinek ezzel kapcsolatban valamiféle vétőjoga van, az az alkotó, de neki sem az elbontással kapcsolatban, hanem a felállítással kapcsolatban. Nyilván, ha valami méltatlan helyre akarnánk tenni, ami megcsúfolná az ő művészi szándékát, akkor mondhatná azt, hogy márpedig oda nem, és akkor nyilván nem állíthatnánk fel az ő együttműködése nélkül vagy az ő hozzájárulása nélkül, fogalmazzunk így. Én tudom, hogy ő a szobor elbontását ellenzi, tehát ő nem ért egyet azzal, hogy elvigyük a Vértanúk teréről, de az egy külön döntés, hogy ha tőle függetlenül vagy akár az ő ellenkezése dacára a Kiemelt Nemzeti Emlékhely Bizottság általam feltételezett döntése alapján az a döntés születik, hogy elbontjuk, akkor majd hogyan dönt, vagy egyébként a már elbontott szobrot fel lehet-e állítani a Jászai Mari téren. Nekem meggyőződésem, hogy a Jászai Mari tér egy méltó helyszín. Azt merem mondani, hogy a belvárosban vagy a belső kerületekben az egyetlen olyan jelentős közterület, ahol még semmilyen szobor nincsen.

Még a szobroknál maradvá: nem tudok ellenállni a kísértésnek, hogy megemlítssem, hogy L. Simon képviselő úr utalt a Kovács Béla-szoborra, én még azt tenném hozzá, hogy az Országgyűlés Hivatala Kéthly Anna szobrát is felállította ugyancsak itt az Olimpiai park mellett egy jól látható koncepció mentén. Csak azt akarom jelezni, hogy nyilván nem az én dolgom ebben a vitában részt venni, ez egy politikai elemektől is befolyásolt vita, de csak jelezném, hogy a jobb- és baloldali politikusok szobrai egyaránt felállításra kerültek. Az nem a mi dolgunk volt egyébként, hanem az Országgyűlés Hivataláé.

Még annyit mondanék a szobrokkal kapcsolatban, hogy az a bizonyos országgyűlési határozat, amivel ez az egész program elindult, az rendelkezett úgy, hogy az 1944 előtti, tehát a szoborrombolások megkezdése előtti állapotot állítsuk helyre. Azt akarom ezzel kapcsolatban mondani, hogy függetlenül attól, hogy kinek mi a politikai preferenciája, és megtehetném azt, hogy bebújok az országgyűlési határozat mögé és azt mondom, hogy ez volt a döntés, ezt kell végrehajtani, de én azt akarom mondani, hogy ez azért volt egy jó döntés, mert egy szép, egyértelmű, világos, következetes döntés volt, egy bizonyos tiszta helyzetet állított fel. Tulajdonképpen az országgyűlési határozat implicit módon azt a megfogalmazást használta, én azt értem bele - ez a saját megfogalmazásom természetesen -, hogy nem tetszettek volna elbontani. Tehát ha nem bontották volna el a szobrokat, és a tér körülötte szervesen fejlődött volna, és kétezer-tizenakárhányban nyilván egy kétezer-tizenakárhányas formanyelvnek megfelelő tér alakult volna ki a rekonstrukció révén, akkor ezek a szobrok lennének ott. Ez volt az alapelv, ezt az alapelvet követte az országgyűlési határozat, és ez az, amit mi tiszteletben tartottunk.

L. Simon képviselő úr hozzászólásával, illetve kérdésével kapcsolatban: egyetérttek azzal, hogy a velencei charta újragondolásra szorul. A műemléképületekkel kapcsolatban az a szomorú helyzet van, hogyha valakinek az épülete műemlék, az ahelyett, hogy az öröm forrása lenne, az csak költség és kín, és ez azért van, mert van egy olyan szemlélet, hogy a műemlékházat úgy kell megőrizni, ahogy van. Én pedig azt gondolom, hogy egy műemléképület csak akkor tud tartósan életben maradni, már túl azon, hogyha állami pénzt pumpálunk bele, hogyha él az épület. És ennek az elvárásnak a régi típusú műemléki gondolkodás nem ad teret. Ezért, én azt gondolom, hogy a műemlékekkel kapcsolatos alapvetéseket újra kell gondolni.

Ami azt illeti, hogy a Földművelésügyi Minisztériumot mikori státuszhoz képest javasoljuk helyreállítani: ez egy bonyolult történet, ugye a házat 1887-ben adták át. Az a bizonyos tervpályázat, amire a képviselő úr utalt 1906-ban történt emlékeim szerint,

és azért vetődött fel, mert 1893-tól '96-ig megépült közben a Kúria épülete, amely rendkívül markáns megjelenésű épület, és úgy érezték az akkori döntéshozók, hogy felborul a tér képe azzal, hogy a két toronnyal rendelkező Kúria-épület mellett torony nélküli földművelésügyi minisztériumi épület van. Kihirdettek győztest annak a tervpályázatnak, nota bene, egy szecessziós stílusú épületet döntöttek, de ennek a tervei nem maradtak fenn, nem is voltak valószínűleg, csak homlokzati tervek voltak. Mi elmélyedtünk ezekben a tervekben, és amit biztosan tudunk, hogy annak a tervvázlatnak, homlokzati vázlatnak a megvalósítása az egész épület átépítését tette volna szükségessé, ami messze túlment volna azon az ambíció, amivel, azt gondolom, ezt a házat kezelni kell.

A pontosság kedvéért annyit elmondanék, válaszolva a kérdésre, hogy mikori állapotot kívánjuk helyreállítani: erre nem lehet egyértelmű választ adni, mert tömegében az 1887-es állapotot. Ez azt is jelenti, hogy az épületen számos szobor és épületdíszítés volt, szobrászati díszítés volt, ezek később lekoptak róla, mi azt javasoljuk, hogy ezeket a szobrokat vissza kell állítani. Ez egy nagy munka lesz. Viszont van két olyan eleme az épületnek, amik később keletkeztek, és amiket én megtartásra javaslok. Az egyik: az épület két hátsó sarkán, a Kozma Ferenc utca és az Alkotmány utca, illetve a Kozma Ferenc utca és a Báthory utca sarkán van egy-egy ilyen kis torony motívum, ami nem volt rajta az eredeti épületen. Meg vagyok győződve, hogy ezek azért kerültek oda, mert ha az Alkotmány utca irányából nézzük, akkor rárímél a Kúria-épület hátsó kis tornyára. Én azt gondolom, hogy ez már szervesült annyira, hogy butaság volna elbontani. És van egy másik: a Kozma Ferenc utca, ami a nem értékes homlokzata az épületnek, itt emeletráépítések történtek, amiknek a visszavágása, a visszabontása, a megszüntetése jelentősen csökkentené a használható négyzetmétert. Tehát nekem az lesz a javaslatom, hogy ezt a két, eredetileg nem szereplő elemet tartsuk meg az épületen.

A tetőidomok megcsúfításával kapcsolatban, ha megengedik, egy nagyon rövid személyes megjegyzés: mi végeztük a Wellisch-ház rekonstrukcióját, és amikor végeztünk - egyrészt jelezném, ránézek arra a házra, mondom, az életem része volt ez a ház, de nem tudom felidézni, hogy nézett ki néhány évvel ezelőtt (*L. Simon László: Borzalmasan.*), mert annyira szervesen illeszkedik a mostani tető és annyira nem illett oda az, ami a rekonstrukció előtt volt. Tehát az tényleg egy barbár dolog volt. És fennmaradtak jegyzőkönyvek, hogy a valamikor jobb sorsra érdemes Közmunkák Tanácsának az egyik építész tagja fogalmazott úgy, hogy a kapitalista építészetre annyira jellemző tetőidomokat kell visszabontani, és erre nem szabad az új építés során anyagot biztosítani. Tehát szerintem ez egy nagyon rossz döntés volt, az akkori korszellemet kifejezi.

És én teljesen egyetérték képviselő úrral, hogy a következő években ezeket a tetőidomokat helyre kell állítani. A felsoroláshoz hadd tegyem hozzá, személyes elfogultságból legyen a saját alma materem, a Műegyetem CH épületének a teteje. (*L. Simon László: Persze, így van!*) De még sokat lehetne sorolni ezek közül.

Farkas Gergely képviselő úr kérésére annyit szeretnék mondani, hogy egyrészt valamennyi épület, valamennyi projektünk költségvetésen belül valósult meg. A pótmunkakeretet használjuk, a pótmunkakereten túl nem terjeszkedtünk. (*Dr. Vinnai Győző távozik az ülésről.*) Nagyon apró tételekben van olyan... - de az építési projektben nem terjeszkedtünk túl, ez a válasz. Van olyan, ha egy határidő-módosulás miatt valamelyik közreműködőnek, mondjuk, a lebonyolító műszaki ellenőrnek a szerződése lejárna, akkor úgy kell vele szerződést kötnünk, hogy a fennmaradó néhány hónapot fedezzük.

Ami pedig a határidőket illeti: valóban igaz, az eredeti határidő egyébként november vége volt, ahelyett lett január közepe. Január közepe azért, mert az úszó vb

miatt elbontottuk a darut, és ez felborította az ütemtervét a kivitelezőnek, ez nem titok. De a mostani módosítás azért került sorra, mert számos olyan módosítás keletkezett menet közben, amiket mi kezdeményeztünk, mi kértünk. Mondok egyet: például az Országházban az a fogadótér, amit jeleztem, ami az asztalos műhely helyén jön létre, abba bekerül egy olyan nagyon bonyolult installáció, ami országgházi kőelemeket meg országgházi rajzokat mutat be. Majd fogják látni, és azt gondolom, hogy tetszeni fog mindenkinek, aki ezt a folyosót használja. És ez azt jelenti, hogy bejön egy külső vállalkozó, aki azon a területen dolgozik, ahol a fővállalkozó kivitelező végzi a saját munkáját, ez nyilván akadályoztatással jár. Tehát amikor ilyen döntések születnek, hogy valamilyen módon módosítani kell, ki kell egészíteni a műszaki tartalmat, akkor a kivitelező joggal veti fel, hogy ez neki ilyen nehézséget okoz. Tehát amikor határidőmódosítás van, az kivétel nélkül minden esetben ilyen döntésekre vezethető vissza.

Hogy miért az Alkotmány utca torkolata a javasolt helyszín? Ha odasétálunk most az Alkotmány utca torkolatához, akkor azt látjuk, hogy ez egy zsákutcává vált a Kossuth tér lezárásával. Most leginkább taxik parkolnak benne, korábban turistabuszok is parkoltak, de azok már nem. Az egész így, azt a szót már többször használtam ma, hogy méltatlan a Kossuth tér arculatához, a Kossuth tér színvonalához, ezért azt gondolom, hogy ez így önmagában felveti annak az igényét, hogy ezt a területet rendezni kell.

A másik az, azt gondolom, hogy ez egy olyan kulcsfontosságú helyszín, a Kossuth tér megközelítési útvonalai közül az egyik legfontosabb helyszín, ahol bármilyen, remélhetőleg konszenzussal közösnek tartott nemzeti célra, nemzeti traumára, nemzeti ügyre vonatkozó megemlékezés méltó módon oldható meg. Egyetlenegy pluszszempontot szeretnék behozni: azt gondolom, ami megvalósul ott - a későbbi döntésekig, egyelőre még csak, mondjuk úgy, skiccek -, az olyan lesz, hogy nem szabad kitakarni az Országházat, tehát olyan valami nem valósulhat meg, ami kitakarja az Országházat, ez egy alapelv volt. Annak idején, amikor a Horvay-szobrot elhelyezték a Kossuth téren, az is odakerült, ahova került, olvastam a jegyzőkönyveket, azokat a vitákat, amelyek annak idején folytak a szobor elhelyezéséről. Azért került oda, ahova került, mert eredetileg az Alkotmány utca torkolatába tervezték, de aztán úgy döntöttek, hogy nem jó ötlet kitakarni az Országházat. Tehát valami olyasmit tudok oda elképzelni, ami nem takarja ki semmilyen mértékben az Országházat.

Elnézést, kihagytam Ander Balázs képviselő úr kérdését a magyar kapacitásokkal kapcsolatban. Annyit szeretnék mondani, hogy nyilván a közbeszerzésekben ez nem lehet szempont, világos szabályok vannak, de úgy fogalmaznék, hogy történetesen úgy alakult, hogy valamennyi fővállalkozó, kivitelező, valamennyi beruházást lebonyolító műszaki és valamennyi tervező cég magyar természetes személyek tulajdonában lévő magyar cég, minden egyes jelentős közreműködő magyar volt ezekben. Azt hozzátenném egyébként, hogy ezt a döntést megkönnyítette az, hogy a 492/2015. kormányrendelet szerint végezzük a beszerzési eljárásainkat az Országgyűlés Nemzetbiztonsági bizottságának döntései alapján, és ennek alapján csak olyanokat kérhetünk fel ajánlattételre, akik szerepelnek az Alkotmányvédelmi Hivatal által vezetett jegyzéken, ezért ez így eleve szűkíti az ezzel kapcsolatos merítési bázist. Azt hiszem, mindenre válaszoltam. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Köszönjük szépen, hogy szakított erre időt, köszönjük a tartalmas beszámolót. További munkájukhoz sok sikert, jó egészséget kívánunk, és hasonló komoly esztétikai élményeket, mint amit eddig is szereztek nekünk! Köszönjük szépen még egyszer.

WACHSLER TAMÁS, a Steindl Imre-program vezetője: Köszönöm szépen a meghívást. (*Wachsler Tamás és munkatársai távoznak az ülésről.*)

Egyebek

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Az egyebek napirendi pont következik, ahol L. Simon László, mint már szóban ő maga is jelezte, egy pár mondattal beszámolna arról, hogy a brüsszeli örökségvédelmi konferencián mi volt. Csak szeretnék arra utalni, hogy ezt anno jeleztük a bizottsági ülésen, hogy egy kormánypárti és egy ellenzéki képviselőt várnak. Ellenzéki oldalról nem kaptunk jelölést, ezért egyedül volt L. Simon képviselő úr. Tessék parancsolni!

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Csak néhány szóban, ha már a parlamenti bizottság kiküldött erre a brüsszeli konferenciára, akkor a jegyzőkönyvben legyen nyoma, bár a parlament munkatársai részletes összefoglaló jelentést küldtek erről a Külügyi Hivatalnak.

2018. november 19-én és 20-án kétnapos konferenciát tartott az Európai Parlament. A Kultúra és oktatás bizottság szervezte „Európai kulturális örökség” címmel. Ez parlamentközi bizottsági ülés volt, amelyen minden európai uniós tagállam és tagjelölt ország parlamenti bizottságai képviseltették magukat, javarészt kulturális bizottsági elnökök, alelnökök vagy tagok, illetve néhányan még szakértői szinten is.

Igazság szerint én a vitához nem szóltam hozzá, mert annyira sekélyesnek érzetem, hogy úgy gondoltam, nem tudnék túl sok mindent hozzátenni, hogy egy kicsit így ironikusan fogalmazzak, illetve annyira kényes kérdések is felvetődtek, hogy abba jobbnak láttam nem belebonyolódni, de ezekre azért itt szeretnék utalni.

Az egyik. A román képviselő úr hozzászólását, aki a román kulturális bizottság elnöke, kifejezetten kínosnak gondoltam, és nem akartam abba a helyzetbe kerülni, mint az ott nyilvános vitát kibontakoztató szerb és koszovói képviselők, rossz irányt is vett így a vita. A román képviselő a román állam 100. születésnapja kapcsán beszélt a román örökségvédelemről. Önmagában már a szóhasználata sem tetszett, hogy Románia újraegyesítésének 100. évfordulója, mert még Románia egyesítésének 100. évfordulója is történelmietlen lett volna, illetve kifejezetten kínosnak gondoltam - pont mellettem ült -, hogy a kisebbségek nyelvhasználatáról és kulturális örökségvédelméről beszéltek, miközben mi, akik rendszeresen járunk Erdélybe, és én elég sokat foglalkozom nemcsak a székelyföldi, hanem a teljes erdélyi örökségvédelem problémáival, a lehető legnagyobb pusztítással és elhanyagoltsággal kell szembenéznünk a magyar emlékeket és a szász emlékeket nézve.

Vannak olyan örömteli dolgok, mint amikor Európa kulturális fővárosa lett Nagyszeben, akkor a korábbi polgármester, a jelenlegi államfő, Klaus Johannis valóban egy jelentős belvárosi rekonstrukciót hajtott végre, hiszen ő félig szász, és így nyilvánvalóan van valamiféle érzelmi kötődése is a szász épített örökséghez. Ha valaki végigjárja Dél-Erdélyt, akkor azzal szembesül, hogy erődtéplomok, gyönyörű szép műemléki épületek válnak az enyészet részévé. Ha mi a magyar kormány jelentős támogatásával nem lennénk jelen Erdélyben, akkor hasonlókkal néznénk szembe a magyar emlékeket tekintve is. Egyetlenegy örömteli időszak volt, amikor Kelemen Hunor volt egy rövid ideig a román kulturális miniszter, akkor jó pár székelyföldi templom újult meg, de ez is bőven kevés. Ezt csak azért említettem meg, mert azt gondolom, ez érzelmileg nekünk fontos, de nem akartam ebbe belemenni, hiszen maga a tanácskozás nem erről szólt.

A tanácskozás első napján három szekcióülés ment párhuzamosan. Az egyik szekcióülésnek a kulturális identitás, a másik szekcióülésnek a kulturális örökség

megőrzése és helyreállítása, én magam ezen vettem részt, a harmadik szekcióülésnek pedig a kulturális örökség és oktatás volt a témája. Majd a következő nap, a plenáris ülésen a három szekció munkáját összegezték, és Navracsics Tibor, az Európai Bizottság kultúráért is felelős biztosa tartott egy összegző záróelőadást. Tehát mint hogy ilyen, egyébként alapvetően súlyos, érdekes és értékes kérdések kerültek napirendre, azt gondoltam, méltatlan lenne ott belemenni egy ilyen alacsony színvonalú vitába a román kollégával. Már csak azért is, és ezt különösen izgalmasnak tartom, mert a szerbek és a koszovóiak ezt a helyzetet nem kerülték el, már-már szétverték a tanácskozást azzal, hogy állandóan egymásra reagáltak, bár hála istennek erélyes ülésvezetés volt.

Bizonyára képviselőtársaim is figyelemmel követik a Balkánon zajló folyamatokat, és tudhatják, hogy számos, szerbekhez köthető műemlék sérült meg vagy pusztult el az utóbbi időszakban a koszovói súlyos lépések eredményeképpen, és emiatt egy csúnya szóváltás alakult ki ott a koszovói és a szerb parlamenti képviselők között.

A dolognak különösen az ad pikentériát, hogy pont két olyan országról beszélünk, akik nem tagjai még az Uniónak, és egy uniós tanácskozáson az ő vitájuk kapta a legnagyobb nyilvánosságot. Azzal együtt, hogy miközben igazuk volt véleményem szerint a szerbeknek abból a szempontból, hogy minden elveszített szerb műemlék a közös európai kincsünk fogyását, kopását hozza magával, bennem ott bujkált a kisördög, és úgy eszembe jutott az, hogy hány vajdasági magyar műemlék sorsa alakult hasonlóképpen a szocialista diktatúra bukása előtti évtizedekben, de hogy másról ne beszéljünk, amikor a délszláv háborúban a legszebb dalmát műemlékeket a tengerből lőtték, akkor mondjuk, hasonlót éltek meg a horvátok, mint amit aztán megélték a szerbek most Koszovóban.

És ha már az első világháború lezárásának századik évfordulója is szóba hozható itt, a Kulturális bizottság ülésén, akkor mi magunk ne felejtsük el sosem, hogy az első világháborúval kapcsolatos első komoly emlékművet mi állítottuk 1916-ban, Bory Jenő alkotását a sarajevói merénylet helyszínén, amit az első nap a bevonuló szerbek a földdel tettek egyenlővé, miközben az egyik legjelentősebb magyar szobrászról, később a képzőművészeti főiskola rektoráról beszélünk, aki egyébként a háborúban, a fronton szolgálatot teljesítő katonaként tervezett meg, és készült el annak a hídnak a hídfőjénél, ahol történt az ismert, az első világháború kirobbanásának indokául szolgáló merénylet.

Amit én tanulságként a magam számára levontam, az két dolog. Egyrészt az, hogy nem szerencsés, hogy ennyire nincsen összehangolt örökségvédelmi és kulturális stratégia az Unióban. Ez most teljesen egyértelműen kiderül ezen a tanácskozáson is. Jól tudjuk, hogy nincsen közös kultúrpolitika, ahogyan van, mondjuk közös agrárpolitika, teljes egészében nemzeti hatáskör a kultúra. Én, hogy ez részben így maradjon, azt helyesnek is tartanám, de miközben az első panel témája a kultúra és identitás volt, és mi magunk a Fidesz frakcióülésén belső vitát folytattunk a nemzeti alaptanterv tervezetéről, és ott is szóba került az, hogy a mi új nemzeti alaptanterv-tervezetünkben hangsúlyosan jelenik meg az európai identitás kialakításának szükségessége mint az oktatásnak egyik fontos vetülete, tehát miközben arról beszélünk, hogy jó lenne, ha a nemzeti identitás mellett az Európához való tartozástudatunk is erősebb lenne a jelenleginél, én azonosulok ezzel a felvetéssel, nyilvánvalóan ezt a kultúrán keresztül lehet elérni. Az összetartozástudatunk alapvetően kulturálisan definiálható Európában, ez nyilván szükséges lenne ahhoz, hogy az európai uniós politikák szintjén is átgondoltabb és egységesebb legyen a jövőben a politika és a stratégia. Ezen a tanácskozáson kiderült, hogy mindenki csak a saját problémáit, panaszait sorolja föl, és így nem arról beszéltünk, hogy mi az, ami bennünket Európában összeköt, akár az örökségvédelem szintjén, hanem mi az, ami

bennünket adott esetben szétválaszt, mi az, ami számunkra nem identitáserősítő, hanem egymás identitását megkérdőjelező, lásd a szerb és a koszovói vita.

A másik tanulság számomra az, hogy lépéskényszerben vagyunk amiatt, amire Navracsics Tibor is utalt a zárszavában, hogy bizony az Európai Unióban a jelentős értéket képviselő kulturális örökségnek a 40 százaléka magánkézben van. És ez bizony óriási nagy felelősség és egyfajta jogalkotói lépéskényszer is, meg amiről itt beszéltünk az előző napirendnél, a velencei chartának és számos nemzetközi egyezménynek az újragondolását is igényelné, merthogy nincsenek olyan átgondolt és összehangolt, európai uniós szinten megjelenő programok, amely programok nemcsak az állami, közösségi kézben lévő műemlékek, hanem a magánkézben lévő műemlékeknek a megóvását céloznák meg. Ugye láttuk azt az ebben a jelenlegi uniós támogatási időszakban is - kicsit visszautalva Ander Balázs kérésére, amit én is támogatok, tehát hogy legyen meghallgatás a nemzeti kastély- és várprogrammal kapcsolatban -, hogy amikor én ezt a programot elindítottam államtitkárként, akkor tulajdonképpen a GINOP-os európai uniós gazdaságélénkítési programra tudtunk rácsatlakozni, egy turisztikai forrásra tudtunk rácsatlakozni, mert nincsenek örökségvédelmi források az európai uniós támogatási rendszerben.

Én a magam részéről nagyon kíváncsian várom Navracsics Tibor uniós biztos úrnak ezen a brüsszeli tanácskozáson beharangozott tervezetét, amit elvileg december 7-én, Bécsben, az Európai Bizottságnak az ülésén fog bejelenteni, egy akciótervet, ami egyébként egy összehangolt stratégia kidolgozásáról szól európai uniós szinten, és ha jól értettük, akkor azt tervezi a Bizottság, hogy a következő költségvetési időszakban, mármint az európai uniós hétéves költségvetési időszakban 1,5 milliárd eurónyi forrást erre a célra biztosítana az Európai Unió, ami szerintem nagyon helyes. És azért is fontos nekünk ez magyar dimenzióból, mert nem elég csak arról beszélni, hogy nekünk itt az őshonos kisebbségek jogait védeni kell, amiről joggal beszélünk, és az ezzel kapcsolatos aláírásgyűjtések sikeresek is voltak, nekünk többről kell beszélnünk, az örökségvédelemről, és nyilvánvalóan, ha van európai egységes örökségvédelmi policy vagy valamiféle stratégia, akkor sokkal könnyebben tudjuk adott esetben román képviselőtársainkat szembesíteni egy ilyen vitában a magyar műemlékeknek a sanyarú állapotával, amit Székelyföldön vagy Erdély-szerte járva minduntalan megtapasztalhatunk. Most a módszeres történelemhamisításról ne beszéljünk, mert az egy messzire vezető probléma, tehát elég elmenni Töröcsvárra és ott megnézni a kiállítási szövegeket az úgynevezett Drakula-várban, és az ember tátott szájjal csodálkozik, hogy te úristen, mi mindent tanítanak itt történelem címén. De hasonló problémát vet fel, amikor Szlovákiában a szlovák középkor fogalmát tanítják az iskolákban, és az ezzel kapcsolatos műemléki kérdések is igen messzire vezető vitákat generálhatnak, mert nyilvánvalóan a magyar középkorról a magyar királyságban lehet beszélni, de szlovák középkorról nyilvánvalóan nehéz, hiszen a szlovák állam egészen a Tiso-állam létrejöttéig nem létezett. Anélkül mondom ezt, hogy megbántanám őket, mert nagyon sokra tartom azt, ami Szlovákiában ma zajlik és ami Szlovákia és Magyarország között a visegrádi 4-ek keretén belül megvalósul együttműködés címén, és ezt a jó viszonyt mindenképpen fenn kell tartani, de ennek az oltárán nem áldozhatjuk fel az egyébként, azt gondolom, teljesen jogos igényeinket, elvárásainkat és szempontjainkat, amelyek arról szólnak, hogy a közös történelmet hitelesen, torzítások és hamisítások nélkül kell tanítani és a következő nemzedékeknek átadni.

Úgyhogy én köszönöm az elnök úrnak, hogy engem delegált erre a kétnapos brüsszeli tanácskozásra, mert azt gondolom, hogy nagyon tanulságos volt, a sok-sok méltatlan, és kisszerű helyzettel együtt is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Az egyebek szintjén annyit szeretnék csak jelezni, hogy azt a felvetést, amit Ander képviselő úr tett, most L. Simon képviselő úr is szóba hozta, hogy a nemzeti kastély- és várprogram állapotáról legyen majd egy bizottsági napirendi pontunk, ezt megpróbáljuk majd a tavaszi ülészak keretében valamilyen időpontra beszervezni. Ennél közelebbit én most nem tudok mondani, de természetesen feljegyeztük és észben tartjuk.

Az ülés berekesztése

Van-e az egyebek témán belül bárkinek bármilyen felvetése, megjegyzése? *(Nem érkezik jelzés.)* Ilyet nem látok. Akkor köszönöm szépen mindenkinek a részvételt, a bizottsági ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 13 óra 08 perc)

Dr. Pószán László
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Podmaniczki Ildikó és Szűcs Dóra